

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: v. d. Jože Košnjek

Leto XXXV
35 letGLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Vsaka diploma ne zagotavlja dela

Na Gorenjskem je bilo konec junija pri skupnostih za zaposlovanje prijavljenih 768 iskalcev dela. Tolikšno število nezaposlenih, ki pomeni manj kot odstotek glede na zaposlene v vseh petih občinah, je seveda v primerjavi s številom nezaposlenih v naši republiki domala zanemarljivo majhen. Številka v primerjavi z nezaposlenimi v drugih regijah in republikah res ni pomembna, če ne bi bilo opaziti že vse letošnje upadanje gospodarske ekspanzije priprlo vrata večjemu zaposlovanju, je sicer še prekratko za določneje ocene, vendar pa je vsaj za sedaj že očitno, da se pesimistične napovedi o občutnejšem povečevanju iskalcev zaposlitve vsaj v prvih letošnjih mesecih niso uresničile.

Prihaja celo do tega, da po eni strani število zaposlenih v regiji upada, ob tem pa se število nezaposlenih ne dviguje občutneje. V prvi polovici letos se je namreč na Gorenjskem v primerjavi z lanskim decembrom število vseh zaposlenih celo znižalo za okoli pol odstotka, ne da bi to kaj pomembneje vplivalo na število iskalcev zaposlitve. Posebno v gradbeništvu, v katerem je zdaj nekaj manj dela kot lani, se je predvsem zmanjšalo število delavcev iz drugih republik. Z odpiranjem novih delovnih mest v drugih republikah Slovenija postaja nekaj manj zanimiva za zaposlovanje kot prejšnja leta, ko je bilo letno med novozaposlenimi kar četrtina delavcev iz drugih republik.

Po drugi strani pa v številu iskalcev nezaposlenih prihaja do pojave, ko se struktura nezaposlenih vse bolj izboljšuje. Se vedno je sicer med nezaposlenimi kar polovica delavcev brez poklica, vendar pa se višajo deleži tistih s srednjo, višjo in visoko šolo. Ob gimnazijskih maturantih, za katere so letos močno priprla poprej zelo konjunkturalna delovna mesta v bankah, poštah, se pojavljajo kot iskanci pogostejše kot prejšnja leta tudi kmetijski inženirji, organizatorji dela, razredni učitelji, pravniki. Takšna »izboljšana struktura« med nezaposlenimi je tudi v gorenjski regiji posledica neskladja med potrebami in možnostmi zaposlovanja, neskladja med demografsko in gospodarsko rastjo. Kolikšne razsežnosti bo še v bodoče zavzemala takšna struktura nezaposlenih, je seveda težko napovedovati. V razmerah, ko se v jugoslovanski družbi srečujemo z izredno visokim odstotkom nezaposlenosti, pa lahko pričakujemo tudi v takšnih regijah, kot je Gorenjska, dokajšnje spremembe v poklicni in teritorialni mobilnosti ljudi.

L. M.

Ob prazniku graničarjev

Varuhi naših meja

Dan graničarjev proslavile vse karavle — Proslave na Ljubelju se je udeležil tudi Stane Dolanc, zvezni sekretar za notranje zadeve

Ljubelj — Ob prazniku graničarjev, 15. avgustu, ni bilo karavle na 3800 kilometrih naše meje, ki bi na tak ali drugačen način proslavila obletnico, ko je bil pred 38 leti odločbo nacionalnega komiteja za osvoboditve Jugoslavije in vrhovnega komandanta NOV in POJ varuha Tita ustanovljen korpus narodne obrambe Jugoslavije za zaščito državnih meja in druge naloge.

tudi v karavli na Ljubelju, ki od letošnjega maja nosi ime Maršala Tita. Poimenovanje prav ob obletnici Titove smrti je za vse graničarje te karavle še večja obveza, da svoje naloge varovanja naših meja opravljajo še bolj zavzeto. Pri tem so letos dosegli lepe uspehe, kot je v nagovoru zbranim na proslavi poudaril generalmajor Svetozar Višnjič, namestnik poveljnika ljubljanskega armadnega območja, ki je osebno čestital pohvaljenim in

nagrajenim vojakom karavle. Pri tem pa je še posebej naglasil več kot zgledno sodelovanje obmejne službe z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in skupnostmi tega območja, brez katerega še tako velika usposobljenost za varovanje meja ne bi bila takšna, kot si jo zamišljamo v našem konceptu splošnega ljudskega odpora in ljudske obrambe.

Prav to že dolgoletno in tradicionalno sodelovanje ljudi ob meji z varuhi naših meja so poudarili tudi predstavniki tržiške občinske skupščine in pa delovne organizacije Peko, pokrovitelja karavle na Ljubelju. Občinska organizacija ZRVS Tržič pa je graničarjem za sport in razvedrilo v prostem času podarila zračno puško. Slovesnost v karavli je sklenil kulturni program tržiške Kulturne skupine Pobratenje in kvintet bratov Rozman, udeleženci proslave pa so si ogledali še prostore karavle s spominsko sobo, v kateri je pred leti prenočil tovariš Tito.

L. M.

Manjšina potrebuje gospodarsko uveljavitev

Koroški dnevi na Gorenjskem sejmu naj bi bili tudi priložnost za večje gospodarsko uveljavljanje koroških Slovencev — Obisk predstavnika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem na kranjskem sejmu, ki postaja barometer za sedaj še dokaj šibkega gospodarskega sodelovanja obeh dežel.

Kranj — Gorenjski sejem je konec prejšnjega tedna obiskala tudi delegacija predstavnikov Zveze slovenskih organizacij pod vodstvom predsednika Feliksa Wieserja. Ob srečanju s predstavniki sejma, predstavniki družbenopolitičnih skupnosti in organizacij Kranja in Gorenjske je beseda tekla predvsem o neločljivi povezanosti političnega uveljavljanja slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem skupaj z ekonomskim uveljavljanjem. Koroški dan, ki je bil letos na Gorenjskem sejmu prvič organiziran, je brez dvoma ena pomembnih oblik za ugotavljanje možnosti gospodarskega sodelovanja med dvema sosednjima regijama, pri tem pa je to še posebna priložnost za uveljavljanje slovenske manjšine.

Ne glede na to, da je bil v zadnjem času vendarle storjen precejšen napredek v sodelovanju s sosednjo Koroško, tudi na gospodarskem področju, pa možnosti še niso izkoriščene. Zato se tudi dogaja, da je na

naših sejmih Koroška le pičlo zastopana in da sejemski sporazumi, ki nadomeščajo nepodpisan sporazum o obmejni blagovni menjavi ostajajo neizkoriščeni. Predstavniki Zveze slovenskih organizacij so zato Gorenjskemu sejmu izrekli vse priznanje tako za Koroški dan kot za dejavnost, ki jo kot sejemski organizacija opravlja. Kajti brez dvoma je sejemski prireditelj kot je kranjska dobra priložnost za predstavitev enovite Koroške. Če ob tem ugotavljamo, da so predstavniki manjšinskega gospodarstva na naših sejmih redki ali pa jih sploh ni, kar je značilno tudi za gorenjsko zastopstvo na Koroškem, je vsekakor očiten znak slabih gospodarskih povezav. Analiza takšne povezave, ki jo lahko pokaže takšen sejem, kot je kranjski, mora vsekakor spodbuditi gospodarstvenike tako v naši kot v koroški regiji na očitne neizkoriščene možnosti kljub sedanjim precejšnjim težavam gospodarstva na obeh

strane meje. Gospodarsko sodelovanje pa je prav gotovo tudi ena zelo pomembnih oblik pomoči slovenski manjšini na Koroškem ob sodelovanju ostalega koroškega gospodarstva naklonjenega gospodarskim in drugačnim stikom južno od Karavank.

L. M.

Prijetno bo pri Trnovcu

Tof, Rifle in ansambel 12. nadstropje bodo v nedeljo, 22. avgusta od 16. ure dalje skrbeli za zabavo pri Trnovcu v Dupljah — Na srečelovcu sodeluje tudi naše uredništvo

Duplje — Delavci TVD Partizan Duplje niso samo sposobni organizatorji velikih športnih in rekreativnih prireditev, med katerimi je še posebej znan smuški tek po poteh Kokrškega odreda, ampak je njihova aktivnost veliko širša. Za marsikaj v vasi poskrbijo. Zadnje čase so posodobili garderobe pri rokometnem igrišču in še marsikaj imajo v načrtu. Zaradi tega jim krajani in tudi ljudje od drugod radi pomagajo.

Da bi dobili nekaj prepotrebni finančnih sredstev za svojo nadaljnjo dejavnost, načrtujejo za nedeljo, 22. avgusta pri gostišču Trnovc v Dupljah prijetno družabno prireditev s srečelovom, kegljanjem za športno kolo, družabnimi igrami in zabavnim programom, v katerem bodo sodelovali ansambel 12. nadstropje, razen njega pa še Tof in Rifle. Družabnosti in humorja ne bo manjkalo. V bogatem srečelovu, za katerega so dobitke prispevale številne delovne organizacije in posamezniki, bosta tudi nagradi našega uredništva. Dupljanska prireditev bo v vsakem vremenu, saj imajo pri Trnovcu dovolj velik pokrit prireditveni prostor!

-jk

Slovenščina jih združuje

Brdo — Minuli petek se je zaključila tri tedne trajajoča poletna šola slovenskega jezika, ki so jo otroke izseljencev pripravili Slovenska izseljenska matica, izobraževalna skupnost Slovenije, Socialna zveza delovnega ljudstva Slovenije, Univerza v Ljubljani in ljubljanska gimnazija, katerih predstavniki so bili navzoči tudi na petem sprejemu na Brdu.

Prvi skupina iz številne generacije izseljenih Slovencev zaključila šolo. Že prvi poletni slovenskega jezika se je odzvala precejšnje število mladih, ki jih je spoznavati svoje korenine, a so morali mnogim odreči. Mladi so trah kontinentov je semkaj prišel nemir, ki jih je silil k spoznavanju vrednot in značilnosti najmanjših narodov na svetu, temu pripadajo. V nekaj tednih in učenju jezika svojih vinama spoznala jezik, njegovo dijo, svoj izvir in korenine v njo segajočega rodu. Ta generacija kot popotnik na mostu, ki dva bregova, ta navidezna ost pa vodi k razvijanju našin občečloveške kulture, kakor svojem pozdravnem nagovoru tajnik Slovenske izseljenske Marko Pogačnik.

treh tednih šolanja pa mladi spoznavali zgolj slovničnih

značilnosti slovenskega jezika, temveč jim je šola približala tudi slovensko književnost, razkrila jim je značilnosti slovenske kulture, načina življenja in razmišljanja. V štirih skupinah (oblikovali so jih glede na znanje jezika) je druga generacija Slovencev marljivo in vztrajno iskala znanje tudi o zgodovini slovenskega naroda ter o njegovem današnjem žitju in bitju. Mladim iz devetih dežel sveta (največ se jih je odzvalo iz združenih držav Amerike, iz Clevelanda) bo pridobljeno znanje poslej spodbudilo k nadaljnjemu upornemu iskanju, poglobljanju spoznanj o slovenstvu.

Letošnja šola, ki jo je na pobudo Slovenske izseljenske matice skupaj z ljubljansko univerzo izvedla gimnazija v Kranju, pa pomeni svojevrstno pridobitev tudi za Slovence v domovini. Kakor je dejal Valentin Pivk, ravnatelj kranjske gimnazije, pomeni veselje in ponos, da jim je bila zaupana tako odgovorna naloga kot je vzgoja potomcev izseljenih Slovencev. Nalogo so sprejeli s pričakujočim nemirom, je dejal, saj so bili med mladimi tudi taki, ki niso znali nobene slovenske besede. Negotovost pa se je ob marljivi zavzetosti mladih gostov kmalu razblinila. Rezultati šole so organizatorjem odtehtali ves trud in skrb.

D. Z. Žlebir

Predstavniki Zveze slovenskih organizacij iz Celovca so si ogledali Gorenjski sejem ter se o krepitvi političnih in gospodarskih stikov med deželama pogovarjali s predstavniki Kranja in Gorenjske — Foto: L. M.

Preberite!

- **TRAGEDIJA V UDINEM BORŠTU** — Ob spominu na 40. obletnico tragičnega razbitja 2. bataljona Kokrškega odreda v Udinem borštu bomo do 12. septembra, ko bo slovesno odkrito v Strahinju novo spominsko obeležje temu dogodku, objavljali zapis Ivana Jana o tem dogodku

Preberite!

- **TRNULJE** — začeli smo objavljati novo nadaljevanje Trnulje, ki jo je z uslo preprostostjo in prisrčnostjo ob spominih na svojo mladost, napisal Karel Leskovec, bolj znan kot komandant Prešernove brigade in partizanski pisatelj

Sprejemu v hotelu Kokra na Brdu so slušateljcem poletne šole slovenskega jezika podelili priznanja in simbolična darila.

PO JUGOSLAVIJI

MALIJSKI PREDSEDNIK NA OBISKU

Predsednik Republike Mali general Musa Traore je prisel na povabilo predsedstva SFRJ na prijateljski obisk v našo državo. Na beograjskem letališču je malijskega predsednika pričakal predsednik predsedstva SFRJ Petar Stambolić. Predsednika se pogovarjata o sodelovanju med državama in aktualnih vprašanjih mednarodnih odnosov.

SIHANUK ODPOTOVAL

Princ Norodom Sihanuk s so-progo ter spremstvom je v nedeljo sklenil prijateljski in delovni obisk v Jugoslaviji. Od visokega gosta so se poslovili naši najvišji predstavniki skupaj s predsednikom predsedstva SFRJ Petrom Stambolićem. Sihanuk se je s predsednikom predsedstva pogovarjal o aktualnih mednarodnih vprašanjih, še zlasti o razvoju položaja v Kampučiji, pri čemer je gostitelj seznaniel z nalogami in cilji nove koalicijske vlade demokracije Kampučije.

NOVI VAL TURISTOV

Ob koncu tedna je bila na vseh naših mejnih prehodih velika gneča. V državo je namreč prišel nov val turistov, veliko pa jih je tudi odhajalo. Največja gneča zaradi turistične izmene je bila na Sentlju. V petek je v obeh smereh prestopilo mejo okoli 88 tisoč potnikov, v soboto pa 95 tisoč. V Dalmacijo je prišlo le okoli 10 tisoč gostov manj, kot jih je odpotovalo, kar pomeni, da bo tudi druga polovica avgusta dobro zasedena.

V BIH SO POŽELI

Zaradi ugodnih vremenskih razmer in dobre organizacije se žetev v Bosni in Hercegovini tako na družbenih, kot individualnih poljih uspešno bliža koncu. Požetih je okoli 146.000 hektarov površin ali več kot 93 odstotkov polj. Pridelali so 372.000 ton pšenice in rži.

Cenovne škarje vse ostrejšje

V Livarni – temeljni organizaciji Loških tovarn hladilnikov so si s sovlaganji v Tovarno aluminija Kidričevo zagotovili surovino za proizvodnjo – Velik izvoz – Dohodek manjšajo rastoče cene surovine za delo in stalne cene na tujih trgih

Škofja Loka – Temeljna organizacija Livarna, ki je del Loških tovarn hladilnikov, je ena največjih livarn pri nas. S samoupravnimi sporazumi o sovlaganju v tovarni aluminija Kidričevo so si zagotovili surovino in zato lahko svoja prizadevanja vlagajo predvsem v povečanje proizvodnje, ki jo velik del tudi izvozi.

V letošnjem prvem polletju so za svoje izdelke iztržili 250 milijonov dinarjev, kar je za 10 odstotkov več kot lani v enakem času in za 10 odstotkov manj kot so planirali. Vzrok za manjši prihodek je treba iskati v nekaj manjši proizvodnji, predvsem pa v neugodnih cenah izdelkov na domačem in na tujem trgu. Na zahodu dosega manj ugodne cene kot na vzhodu. Po drugi strani pa neprestano rastejo cene aluminija, kar prav gotovo tudi vpliva na to, da je rezultat manj ugoden kot je bil pretekla leta.

Tako jih cenovne škarje vse bolj siskajo. Razen tega morajo za nabave aluminija prispevati devizno udeležbo, kar predstavlja veliko obremenitev. Domači kupci jim namreč udeležbe, ki jo Livarna

plačuje Kidričevem, še ne plačujejo in zato zagotavljanje deviz ostaja njihova skrb.

Razmere so še težje, ker večino svojih izdelkov, ki jih izvozijo, prodajo v vzhodne dežele, predvsem v Vzhodno Nemčijo. Tam so letos iztržili 2,9 milijona dolarjev. Na konvertibilni trg pa so prodali za 400 tisoč dolarjev izdelkov. Ob tem velja poudariti, da konvertibilni izvoz povečujejo hitreje, kot izvoz na klirinško področje. Na zahod je izvoz porastel za 27, na vzhod pa za 8 odstotkov.

Livarna se že več let bori za novo lokacijo, kjer bi zgradili nove prostore, vendar do sedaj v loškem prostoru ta problem še ni bil rešen, zato z naložbo ne morejo začeti. Pomagajo si z manjšimi predelavami, vendar s tem ne morejo ustvariti zadovoljivih delovnih pogojev. Najbrž je v tem tudi vzrok, da nikakor ne morejo dobiti zadostnega števila delavcev in so letos dosegli le 84 lanskega obsega delovnih ur. Poprečni osebni dohodki presegajo 12.000 dinarjev, kljub temu pa zanimanja za delo v livarni ni.

L. Bogataj

Kranj – Včeraj so se zaprla vrata 32. Gorenjskega sejma, ki ga je obiskalo rekordno število obiskovalcev, med drugim tudi številni predstavniki družbenopolitičnega in gospodarskega življenja republike. Konec tedna je obiskal sejem tudi predsednik skupščine SRS Vinko Hafner, sejem pa si je ogledal tudi sekretar CK ZKS Miha Ravnik. – Foto: M. Ajdovec

NAŠ SOGOVORNIK

Franc DOLENC,
direktor Centra
za socialno delo Kranj

Premalo rejniških družin

Rejništvo je ena od tistih skrbi za otroke, ki v kranjski občini posebej razširjeno, saj ima rejence le 27 družin. Medtem ko se za svojitev otrok na Centru za socialno delo pogosto oglašajo zakonci brez otrok, pa trenutno ni niti ene družine, ki bi bila pripravljena vzeti rejca in mu namesto njegove družine omogočiti zdrav rast, vzgojo in izobrazbo za kasnejše življenje in delo, prav tako kot lastnim otrokom. O problemih rejništva smo se pogovarjali s Francem Dolencem, direktorjem Centra za socialno delo Kranj.

Kam oddate otoka, za katerega ugotovite, da ne more živeti v svoji družini?

»Kadar razmere v družini postanejo zaradi bolezni, alkoholizma ali drugih vzrokov za otoka neprimerne, mu preskrbimo rejo. Trenutno imamo 39 rejencev v družinah večinoma v nemestnih krajevnih skupnostih. Za rejo se namreč pogosteje odločajo družine na podeželju in tam, kjer je v družini rejništvo že tradicija. Zelo radi pa bi tudi mestu našli družine, ki bi hotele imeti rejca.«

Že nekaj let je rejnica tudi poklic. Ali se je zaradi te ugotovnosti število rejnic povečalo?

»V kranjski občini rejnic zaradi pokojninske dobe nimamo več prej. Če se družina odloči za rejca, se odloči predvsem zato, ker ima rada otroke, saj končno tudi rejčina nikakor ni visoka, res pa je, da ima polovica slovenskih občin nižje rejnine, kot pa so pri nas. Mislim, da bi se morale v iskanje rejniških družin vključiti tudi komuniste za socialna vprašanja v krajevnih skupnostih.«

Na kakšne načine pa skrbstvo še pomaga rejniškim družinam?

»Smo ena redkih občin v Sloveniji, ki je že nekajkrat, letos že četrto, organizirala za rejniške družine brezplačno 14-dnevno letovanje na morju. To je obenem tudi priložnost za spoznavanje in seveda razširjanje morebitnih problemov z rejenci. Sicer pa rejniške družine dobijo enkrat letno tudi materialno pomoč, še posebej, če imajo šoloobvezne otroke.«

Kako bi lahko našli več rejniških družin?

»Veliko si obetamo od pomoči v krajevnih skupnostih. Za otroke mesta, ki morajo v rejo, pa bi radi našli mlajše zaposlene žene iz mest, tako da ti otroci ne bi morali preveč spremeniti okolja, menjati šole prijatelje.«

Prednostni program do konca septembra

Republiški program prednostnih investicij bo pripravljen do konca meseca, regijski, v katerem bodo naložbe iz republiškega programa in investicije od 15 do 50 milijonov, ki zadovoljujejo zahtevana merila, pa do konca septembra – Do tedaj naj bi obravnavali naložbe v skladu s sprejeto politiko Ljubljanske banke – združene banke v letu 1982

Čeprav v Jugoslaviji investicijski zagon skoraj ne pojenjuje in za nove naložbe še vedno porabljajo skoraj 40 odstotkov dohodka, zmogli pa bi komaj polovico toliko, smo Gorenjci na tem področju preveč skromni. Delež naložb v dohodku je že lani močno upadel in tudi za letos podatki niso spodbudni. V nekaterih občinah že ugotavljajo, da sedanja vlaganja ne zagotavljajo več normalnega razvoja in posledice sedanjih razmer se bodo občutile že čez nekaj let. Prav zato je še toliko bolj pomembno, da čim bolj spodbudimo tiste investicije, ki ustrezajo merilom in namenom, določenim v družbenem planu Slovenije in posameznih občin. To po drugi strani pomeni, da je potrebno podpreti le tiste naložbe, ki bodo dale predvidene učinke in s pomočjo katerih bo naše gospodarstvo postajalo dohodkovno sposobnejše in bolj konkurenčno tudi na zunanjih trgih. Zato so bile ustanovljene komisije za oceno investicij, v republiki in regiji pa bodo pripravili tudi prednostne programe prijavljenih investicij.

»Po podatkih službe družbenega knjigovodstva je bilo na Gorenjskem porabljeno za investicije v letošnjem prvem polletju 2,2 milijardi dinarjev, brez vlaganj v RUŽV pa le slabše 2 milijardi dinarjev,« je povedal predsednik Medobčinske zbornice za Gorenjsko Franc PODJED. »Pomeni, da so naložbe letos v primerjavi z lanskim prvim polletjem večje za 26,8 odstotka. Dohodek se je v tem času povečal za 22 odstotkov, če pa ne upoštevamo letos povečane amortizacije, pa za 28 odstotkov. Delež investicij v dohodku predstavlja brez RUŽV 11,5 odstotka, skupaj z rudnikom pa 12,8 odstotka. To kaže, da smo investirali manjši odstotek dohodka kot je povprečje v republiki, kjer je bilo lani porabljenega za nove naložbe 20 odstotkov dohodka.«

To so investicije, ki se že izvajajo. Koliko pa je novih naložb?

»Letos je bilo prijavljenih 118 investicij, lani v prvem polletju pa 96. Vrednost novo prijavljenih naložb znaša 1.457 milijarde

Franc PODJED, predsednik Gorenjske medobčinske gospodarske zbornice

dinarjev, kar je za 6 odstotkov več kot lani, realno pa precej manj. Sedem investicij je s področja negospodarstva v vrednosti 270 milijonov dinarjev. Med gospodarskimi je največje povečanje proizvodnje klinastih jermenov v Tovarni gumenotehničnih izdelkov Sava v vrednosti 366 milijonov dinarjev, v Lepenki Tržič nameravajo sanirati in obnoviti proizvodnjo, in sicer naj bi zato porabili 162 milijonov dinarjev. Živila – Veletrgovina Kranj so prijavila gradnjo skladišča v vrednosti 85 milijonov dinarjev, itd.«

TBG je v prvem polletju odobrila za 1.808 milijonov din investicijskih kreditov za 23 investicij s skupno predračunsko vrednostjo 3.580 milijonov din, od tega za namensko proizvodnjo 1.337 milijonov din (predračun 2.190 milijonov din).

Vse prijavljene investicije gredo na rešeto komisij za oceno upravičenosti naložb.

»Izpolnjevati morajo merila, ki jih določa dogovor o temeljih plana SRS. Republiška

komisija za presojo upravičenosti naložb je ocenjevala programe z vrednostjo nad 50 milijonov, regijska pa med 15 in 50 po enakih merilih in naložbe pod 15 milijonov po skrajšanem postopku.

Republiška komisija je letos pozitivno ocenila 113 investicijskih programov od tega na Gorenjskem rekonstrukcijo pocinkovalnice in gradnjo čistilne naprave v leški Verigi v vrednosti 66 milijonov dinarjev, rekonstrukcijo blejske farne krav v vrednosti 69 milijonov din, proizvodnjo plaščev za osebna vozila v Savi v vrednosti 178 milijonov dinarjev, projekt žirovskega Kladivarja avtomatizacije strege v vrednosti 65 milijonov dinarjev, proizvodnjo čolnov, jadric in jadralnih letal v Elanu v vrednosti 272 milijonov dinarjev, projekt male hidroelektrarne, ki ga je pripravil Elektro Gorenjske, v vrednosti 31 milijonov dinarjev in rekonstrukcijo proizvodnje opaznih plošč v LIP Bohinjska Bistrica v vrednosti 68,4 milijona dinarjev.

Regijska komisija pa je do konca junija pozitivno ocenila 35 naložb v skupni vrednosti 395,7 milijona dinarjev. Največji med njimi sta drugi del rekonstrukcije farne KZK v Hrastju v vrednosti 43,8 milijona dinarjev in regulacija potoka Žabnica v vrednosti 48,5 milijona din investitorja območne vodne skupnosti.«

Ker denarja za investicije primanjkuje, je bilo z resolucijo o uresničevanju družbenega plana Slovenije v letošnjem letu dogovorjeno, da je treba pripraviti program prednostnih investicij.

»Program naj bi skupaj pripravili organizacija združenega dela, gospodarske zbornice, splošna združenja, SISEOT in banke. Nalogo je prevzela komisija za oceno investicij Slovenije v sodelovanju z regijskimi komisijami za presojo upravičenosti investicij. Republiška komisija naj bi pripravila program prednostnih naložb v predračunsko vrednost nad 50 milijonov dinarjev, regijske komisije pa za investicije v vrednosti med 15 in 50 milijoni. V programu naj bi bile investicije razvrščene glede na prednostne namene: izvozno usmerjene (na konvertibilno področje), investicije v proizvodnjo hrane, investicije v proizvodnjo deficitarnih surovin in reprovizacij, investicije v tehnološko prestrukturiranje gospodarstva.

Znotraj prednostnega programa pa tudi glede na stopnjo pripravljenosti: na investicije z veljavnimi investicijskimi programi, sprejetimi investicijskimi programi v letu 1982, na investicije za katere se programi pripravljajo in na evidentirane investicije.

Prvi delovni osnutek prednostnega programa je republiška komisija pripravila aprila in sedaj je v zaključnem delu priprava predloga, ki naj bi bil še ta mesec dan v javno razpravo. Pripravljen je bil na podlagi posebnega vprašalnika, ki so ga izpolnili investitorji,

v sodelovanju s temelj. bankami, iz katerih so bili vidni predvideni učinki investicij, izvozno usmerjenih investicijah s področja industrije pa so bile uporabljene še naslednje merila: izvozna usmerjenost na konvertibilni trg (delež izvoza v celotnem prihodku), izvozna učinkovitost, neto devizni prihodek.

vložena sredstva), skupno število točk, notenja po temeljnih veljavnih merilih, lastnih in združenih sredstev v virih, ciranja, delež uvožene opreme in aktiviranja investicij.«

Kaj pa program prednostnih investicij, ki so po vrednosti manjše od milijonov din?

»Ko je skupščina medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko konec maja odobrila osnutek republiškega prednostnega programa, je s podpisnikom dogovora o benu in strokovni aktivnosti na področju investicij – izvršnim svetom, SDK. Temeljni banki Gorenjske – predlagala, pripravi skupen program prednostnih investicij z uporabo enake metodologije kot v publik. Nosilec priprave programa naj bi bila regijska komisija za oceno investicij, pa bo investicije nad 50 milijonov republiškega prednostnega programa investicije od 15 do 50 milijonov, ki zadovoljujejo zahtevana merila. Tako izdelan program bo služil organom upravljanja, temeljni banki pri odobranju poslovanja investicij.«

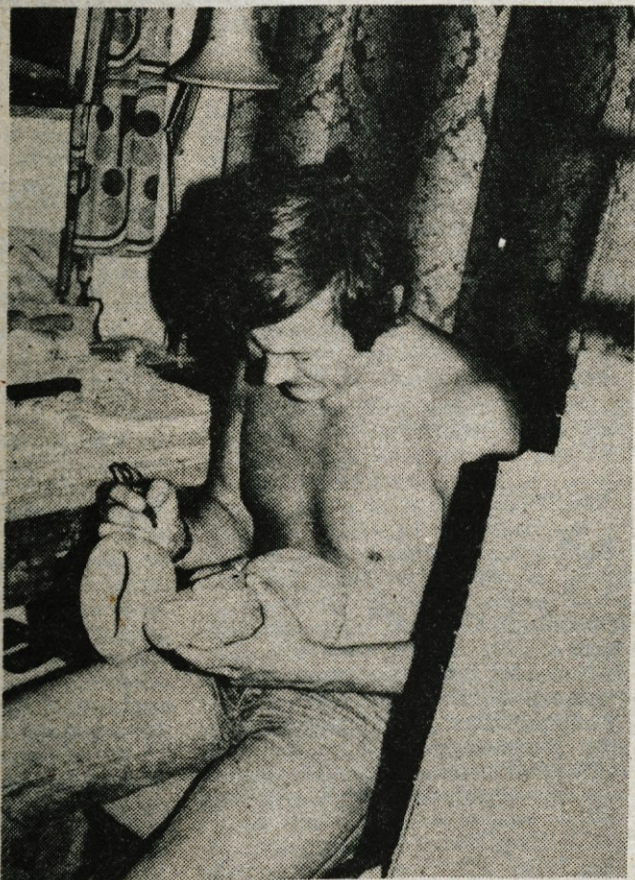
Dokler pa tega programa ni?

»Skupščina medobčinske gospodarske zbornice je predlagala temeljni banki obravnavati investicijske programe v skladu s sprejeto poslovno politiko Ljubljanske banke – združene banke v letu 1982 in sicer, najprej obravnavajo naložbe v proizvodnjo hrane, za katere so temeljne banke prednostno usmerjati sredstva (17,5 odstotka razpoložljivih sredstev za dolgoročne naložbe), nato naložbe v namene, za katere temeljne banke združujejo sredstva v Ljubljanski banki – združeni banki (proizvodnja komercialnega premoja, blagovne rezervacije, izvozno usmerjene naložbe v upoštevane prej opisanih meril, naložbe v energijo, deficitarne surovine in naložbe v tehnološko prestrukturiranje proizvodnje).

Skupščina je tudi predlagala, da enak vrednotenih naložbah dani prednost investitorju, ki se je že do sedaj izkazal v izvozu, upoštevali pa naj bi tudi prednost obravnavanje v občinah, kjer imajo prednost.

»Kdaj bo skupni program nareden?« Pričakujemo, da bo, če bo zagotovljena medsebojna sodelovanje izvršnih svetov. Temeljne banke in zbornice lahko pripravijo do konca septembra. Omogočal bo prednostno selektivnost naložb in usmerjenost denarja tja, kjer je družbeno in ekonomsko najbolj upravičeno.«

Kmetje, gozdarji in čevljarji Mirana Mazzinija

Miran Mazzini

Dolčas mi je bilo, pripoveduje štirinidesetletni Miran Mazzini iz Žirov, ko sem nekega zimskega dne, na klopi pri peči gledal sina, ki je pisal nalogo. Peč sem kuril in v roki mi je ostal »zlavnik«. Debelo bukovo poleno, ki daje peči pravo toploto. Kar tako za šalo, sem prijel za nožič začel oblikovati sinovo podobo. Nekako mi je uspela in hranim jo, prav se mi sedaj zdi, da ni najprej spremenila način življenja. Potem namreč, kar samo od sebe šlo. Kar videl sem motiv, ki naj bi ga izpeljal že sem iskal primerno poleno. In tako so začele nastajati podobe kmečkih žena, možakarjev, klekja-

spozna. Še kose ne zna prav držati in kositi tudi ne. Vendar je vedno živel v okolju, ki je bolj kmečko kot delavsko, čeprav imajo Žiri, kjer je doma, močno razvito industrijo.

Kakih sedem let je, kar je naredil sinovo podobo. Tedaj je pravzaprav prvič pomislil, da lahko kaj takšnega tudi sam naredi. Da lahko nekaj, kar bi rad povedal, pove z nožem, dletom in drugim orodjem ter lesom, z govornico lesenih skulptur. V šoli je sicer rad risal in telovadil. Za druge učenosti mu ni bilo preveč. Kasneje ob delu v Rudniku urana Žirovski vrh tudi na risanje in oblikovanje ni več mislil.

Lani, ob krajevnem prazniku, je imel v žirovski galeriji samostojno

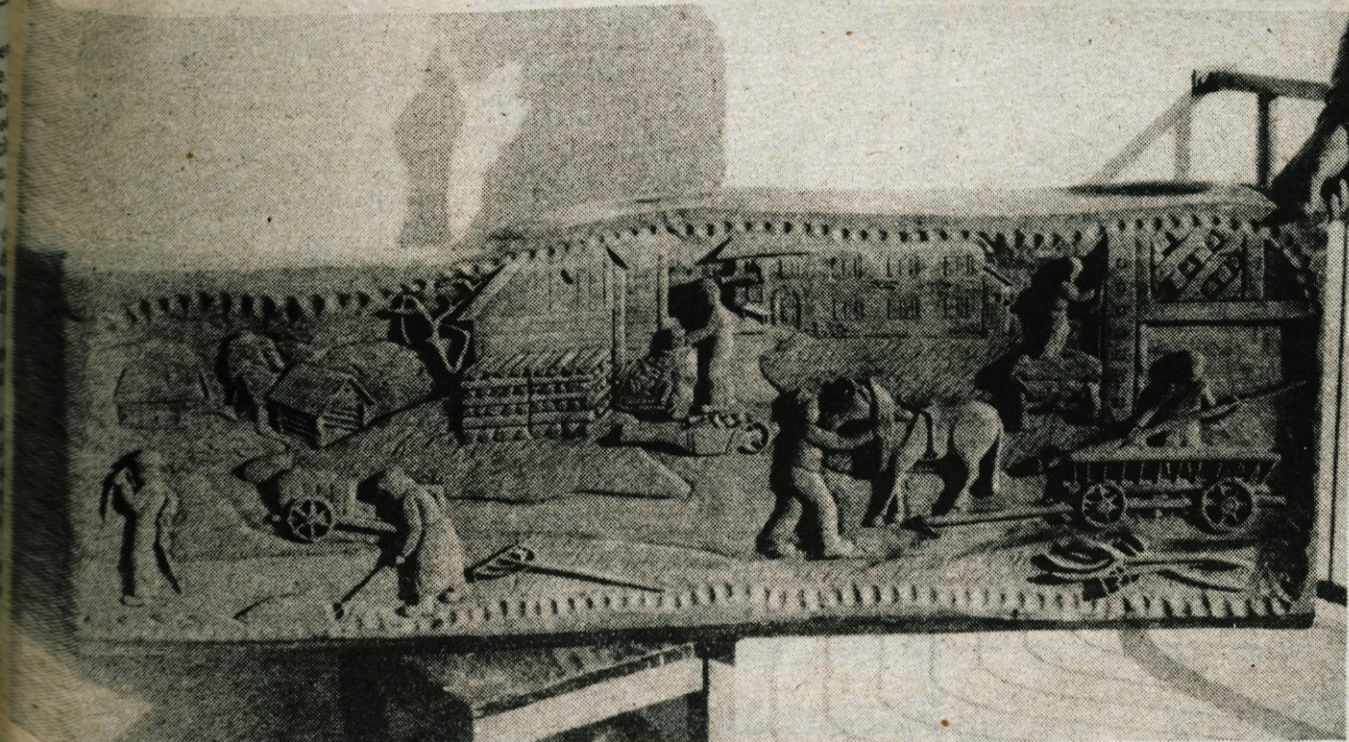
Strugar

Klekjarica

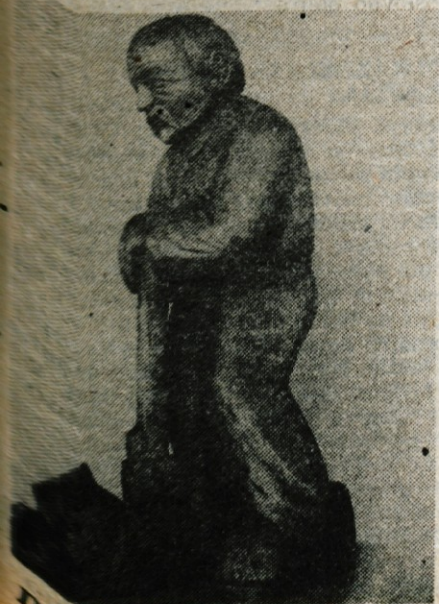
podobami o kmečkem življenju, v načrtu ima izdelavo podobe rudarja, ki naj bi jo postavili pred rudniške obrate v Gorenji vasi, kjer je zaposlen, drugo pa ... Kar ga bo navdušilo, kar bo hotel povedati.

L. Bogataj

Relief s podobami iz kmečkega življenja

in čevljarjev in nato reliefi s podobami iz kmečkega življenja. Te Mirana Mazzinija najbolj pri- jo. Čeprav je delavski otrok in na kmečko delo prav nič ne

Dolgar

razstavo, kasneje so bile njegove podobe na ogled še v osnovni šoli. Tedaj so mu klekjarice, drvarje, čevljarje, strugarje, reliefe in druge podobe razgrabili. Praktično nima obiskovalcu kaj pokazati. Le tisto kar dela. To pa je trenutno relief s slikami iz kmečkega življenja.

Več bi lahko naredil, pravi. Vendar ne morem delati na ukaz. Nekako moram biti pripravljen za to. Pa tudi ne vem zakaj bi se pretirano trudil. Denar za življenje zasluži drugod. Rezbarjenje in dolbenje ter oblikovanje, mi je le konjiček in veselje.

Kaj meni o svojem delu? Ko začnem, točno vem, kaj mi je narediti. Toda, ko je delo končano, sem nezadovoljen. Najraje bi vse skupaj razsekal in vrgel v peč. Nekako se mi zdi, da ni dobro, da ne povzestega, kar sem hotel. Kar nekaj časa mora preteči, da si delo lahko ogledam »normalno« in presodim ali mi je uspelo ali ne.

Načrti? Nikdar ne bo delal za denar. Da bi s tem služil. Delal bo predvsem za veselje. Če bo s svojimi izdelki še koga razveselil, bo zadovoljen. Prav sedaj pripravlja relief s

Pismo radovljiškemu harmonikarskemu orkestru

Kot spremljevalci slavnostnega koncerta pevskega zbora A. T. Linhart ste se v petek, 6. avgusta predstavili v radovljiški graščini s svojim kratkim koncertom tudi vi, harmonikarski orkester radovljiške glasbene šole.

Spet enkrat ste v poslušalcih pustili neizbrisano globok vtis.

Zvoki vaših harmonik so nadomeščali trobila v značilni švicarski skladbi, iz harmonik ste izvajali zvoke godal, tolkal ... Človek ne bi verjel, da iz harmonike lahko izvajamo tako čudovite tone, da z njo pravzaprav lahko nadomestimo vse vrste instrumentov. V »Lahki konjenici« ste nas znali popeljati med štopot konjskih kopit, v dviganje in upadanje, v naraščanje in mehko, v moč in nemoč ...

Dovolite, da vam povem, da smo se tudi še nečemu: vaši udeležbi namreč. Počitnice so, vi pa ste se sveži in uigrani polnoštevno pojavili na koncertu. To nam da misliti, da v tem ni le obveznost, temveč tudi in predvsem ljubezen do glasbe, do igranja. Veseli nas to, vaše poslušalce, saj nam s tem dokazujete, da prelepi zvoki, ki jih izvajate iz vaših instrumentov, ne bodo tako hitro zamrli in nam boste nudili še veliko umetniških užikov.

Vaš dirigent Jože Ažman bi v svoji skromnosti verjetno rekel, da ste vse te lepote, ki jo ustvarjate, »krivili« vi sami. Vi, z vašo pridnostjo in prizadevnostjo. A povemo vam lahko, da dobro vemo, da se prav on s svojo neizmerno pripadnostjo glasbeni umetnosti skriva za vsem tem. Edinstvena se nam kaže v svoji strokovnosti, edinstven v močnem vplivu na vas, mlade ponašalce ljubezni do umetnosti v naslednje generacije. Edinstven v svoji skromnosti, ki na slehernem vašem koncertu izraža zahvalo poslušalstvu za sprejemanje vaše umetnosti. Pa ne gre le za to. Ne vemo, če ve, da je tudi naš »hvala« prav tako veliko kot njegov, da ga občudujemo z njegovim mladim perspektivnim zaledjem vred in da znamo spoštovati delež toplote in zaupanja, ki ju vnaša v mladi rod.

Čeprav mnogokrat govorimo, da je v mladih bodočnost, se to dejansko uresničuje premalokrat. Jože Ažman pa z zaupanjem gradi na mladih. Prav to ali predvsem to pa je poleg umetnosti tista stvar, ki ga dela popolnoma našega.

Vaši poslušalci

Jubilejni koncert

Z jubilejnim koncertom je komorni zbor A. T. Linhart iz Radovljice proslavil svojo tridesetletnico

Radovljica — Mnogo ljudi se je v petek, 6. avgusta zvečer napotilo v avlo radovljiške graščine, kamor je na jubilejni koncert ob 30-letnici delovanja vabil komorni pevski zbor A. T. Linhart iz Radovljice. Avla, ki se nam običajno zdi tako zelo zapuščena in potrebna obnovitvenih del, nas je pričakala vsa slovesna. Primerna osvetlitev, cvetje, zastave, napis, vsaka malenkost je dodala svoje k slovesnemu skupnemu vtisu. Moč tega vtisa je stopnjevala še akustika, ki se je izkazala ob nastopu zbora. Zazdalo se ti je, da si resnično v središču dogajanja, da nihče od poslušalcev ni in ne more biti izvzet iz dogajanja. Pesem in njen od stopnišča odbijajoči, polni in prečiščeni zvok sta prevzela slehernega poslušalca.

Komorni zbor se je predstavil s slovensko ljudsko in umetno pesmijo. Posegel je tudi v zakladnico tujih skladateljev in ugotovili smo lahko, da je prav melanholična makedonska pesem zboru »pisana na kožo«. Predsednik skupščine kulturne skupnosti občine Radovljica Rado Mužan je po prvem delu koncerta nekaterim članom komornega zbora za njihovo večletno sodelovanje pri zboru podelil Gallusova priznanja. Premor med obema deloma koncerta je več kot impresivno zapolnil harmonikarski orkester radovljiške Glasbene šole pod taktirko Jože Ažmana.

Ob koncu koncerta smo lahko ugotovili, kako odvečno je bilo razmišljanje o primernosti izbire prostora za slavnostni koncert. Res da Radovljčani nimamo svojega prepotrebne kulturnega doma, a morda le premalokrat pomislimo, da obstajajo okrog nas še velikokrat neizkoriščene možnosti, ki nudijo mnogo več umetniškega užitka kot

koncerti, ki jih strpamo v za to popolnoma neprimerne dvorane. Da je to res, nedvomno dokazuje število obiskovalcev koncerta, ki ni niti dovoljevalo, da bi zaprli vrata. Obiskovalcev je bilo enostavno preveč.

Marijana Eri-Birk

Franc Pavlin

Izgoreval in izgorel si, starosta naše vasi, ki si v njeno življenje vtikal pol stoletja svojega veka in neizbrisnega dela.

Bil si mlad, napreden učitelj, ko si 1930 prišel med nas, nenehno iščeč duh, človek, ki je imel naskočeno rad mladi rod in mu je bil vzgojitelj in prijatelj še potem, ko je pre-rasel šolske klopi.

Med vojno si moral kot slovenski izobraženec v Srbijo, na trpko pot izgnanstva, iz katerega si se vrnil še bolj zrel, še bolj klen in si ves svoj življenjski polet z žuljavo močjo lastnih rok zastavil za obnovo požgane vasi. Ob tvoji zagnanosti je zrasel tudi naš kulturni — in tvoj drugi — dom, ki si mu vdihnil življenje, saj brez tebe ni bilo ne proslave ne gledališke predstave. S koliko ljubezni, zavzetosti in požrtvovalnosti, s koliko vzpodbudnimi mislimi in načrti si usmerjal delo našega delavskega prosvetnega društva Svoboda, katerega tajnik in skrben kronist si bil 30 let.

Bil si povsod in za vse. O tem pričajo številna priznanja in odlikovanja, med njimi tudi bronasto odličje Svobode, red zaslug za narod s srebrno zvezdo in red dela s srebrnim vencem.

Nikoli se ti ne bomo mogli dovolj zahvaliti za vse, kar si nam dal; in ko ti je na zadnji poti mimo tvoje šole zapel v slovo šolski zvonec, smo vedeli, da bo dediščina tvojega dela neizbrisni spomin na vse lepo, dobro, človečno in plemenito, kar nam je pomenil resnično ljudski učitelj, šolski upravitelj in velik človek, Franc Pavlin.

DPD SVOBODA MOŠNJE
IN KS MOŠNJE

Oktet iz Žirovnice — Oktet DPD Svoboda Žirovnica Breznica neprestano poje. Nenehno ga vabijo na različne prireditve in proslave v kraje po jeseških občini. Pevci, ki jih že vrsto let vodi Marjan Jemec, se dobro razumejo in radi zapoje predvsem domače narodne pesmi. — Branko Blenkus

KAREL LESKOVEC TRNULJE

2

VAŠKI SEJEM

Dan je že široko odprl svoje bele oči. Do sončnega vzhoda ni več dosti manjkalo. Hrošči so se začeli premikati. Marsikateri je poskušal razpreti svoja rjava in kot skorja trda krila, da bi poletel. »Za danes je zadosti,« je povedal oče, »drugače bi nam še ti pobegnili. Pa še jutri in naprej, dokler jih bo kaj.« Prijel je za lestev in zakoračil proti domu. Košara je bila do vrha polna. Prav gotovo jih je bilo kakšnih dvajset litrov. Vsaj tako je mati preračunala. »Če jih je dvajset litrov, bo kar pet dinarjev,« je oče dodal s tako veselim glasom, kakor da je za vselej zlezel iz pomanjkanja. Od nekdaj je prinesel kos stare vrečevine, skrbno pokrival košaro in okrog nje zavezal žico. Pripravljena je bila, da jo s sestro odneseva v šolo, in tako se je tudi zgodilo. Ne samo tisti dan, še trikrat sva odromala z njo.

Prvikrat je bilo vse v redu. Ko sva prinesla košaro v šolski hodnik, je bilo že vse pripravljeno. Tam je stal človek, ki je vse lepo pošteno in pravično zmeril in zapisal na listek, koliko litrov hroščev je bilo in koliko dinarjev dobimo zanje. Tudi drugi in tretji dan je bilo prav tako, zjutraj pri nabiranju in potem pri merjenju in plačilu. Četrty dan pa se je zataknilo. Možaka z mero ni bilo. Na dolgem šolskem hodniku je mrgolelo otrok in košar. To kupčijo s hrošči smo vsak dan opravili še pred poukom. Čakali smo in čakali, a možakarja od nikoder. Le še nekaj minut je manjkalo do pouka. Kdo bi pazil na naš ulov, če se bo pouk začel prej, preden se znebimo nabranih hroščev. Že smo premišljali, da ne bi šli k pouku, dokler ne prodamo hroščev.

Pri šolskih vratih je zašumelo. Radovedne otroške glave so se obrnile proti vходу. Prišla sta učitelj in učiteljica. Ko smo jima zaskrbljeni otroci razložili, da s to trgovino nekaj ni v redu, sta se tudi onadva začudila. Naročila sta, naj gremo kar lepo v razred, da bo že gospod upravitelj vse lepo uredil. Na obeh straneh hodnika so se odprla vrata in kot veter smo se usuli med klopi. Vse dotlej, ko sem zvedel, kaj je bilo vzrok, da nisem prodal hroščev, sem bil kot na trnju in mi sploh ni bilo mar, kaj nam pripoveduje učiteljica. Bil sem nejevoljen in hud, kakor da je prav ona vsemu kriva in da jo premalo skrbi, kako se bo vse končalo. Med prvim odmorom smo zvedeli, zakaj tisti možakar ni prišel. Nisem in nisem mogel verjeti, da je res, kar so nam povedali. Tako so razglasili: Danes in tudi prihodnje dni hroščev ne bodo več odkupovali, ker občina nima denarja. Teh nekaj besed in nič več, nato so se zaprla vrata za občinskim slugo.

Hrošči niso mogli ostati na hodniku. Zadaž za šolo je bila skopana velika jama, kamor so jih vsak dan stresali in potem parili s kropom. Prepričan sem bil, da občina ne more meni nič tebi nič snesti obljube za odkup nabranih hroščev in da jaz materi tudi ne morem kar takole povedati, da ne bo dobila petih dinarjev za naše jutranje delo, ko je bila vendar že izračunala, kaj bo kupila. Tuhtal sem in tuhtal, kaj bi kazalo storiti. Nikomur nisem hotel povedati, kaj se mi kuha v glavi. Vedel sem, da denarja ta dan ne bo, zato sem sklenil, da tudi hroščev ne bodo dobili.

Ura je bila že blizu desete. Sonce se je že visoko povzpelo. Dvignil sem desnico in pomolil kvišku palec. Učiteljica je samo kimnila z glavo. Vstal sem in že sem bil zunaj razreda. Kaj bom napravil s hrošči, sem natanko preudaril. Na hodniku je bilo mirno. Nobenega učenca ni bilo tam. Izpod vrečevine sem čul škrebkanje prebujenih hroščev. Zaprl sem večna vrata in hitro začel odvezovati košare. Kot para iz lonca so hrošči zabučali iz njih. Na tisoče jih je bilo v trenutku v zraku. Bučanje je napolnilo hodnik in od neštetihih živalic se je kar zmračilo. Toda, kaj sedaj? Nisem smel dopustiti, da bi dognali, kdo jih je izpusil, ker je brez kazni ne bi odnesel. Vrtel sem se nekaj časa sredi bučanja, potem pa s prestrašenim obrazom padel v razred in na moč glasno zavpil: »Kebri so ušli.« Niti učitelj niti učiteljica, a tudi učenci niso bili tako lahkoverni, da bi to takoj verjeli. Ko sem odprl vrata v učilnico, se je živi brenčeti val potegnil za menoj v svetlobo. Začel se je pravicati cirkus. Živali so se zaganjale v stene in okna, da je ropotalo, kot bi padala debela toča. Zmešnjavo pa so povečali še

soščolci z otepanjem in skakanjem. Tako se je tisti dan končalo s hrošči in tudi s poukom. Precej otrok nas je moralo ostati v šoli čez poldan, da smo iz slehernega kottiča izbežali razburjene živalce. Za svoj obračun z občino sem moral drugi dan, namesto da bi po končanem pouku odšel domov, ostati do šestih popoldne zaprt v šoli. Preden je oče zvedel, kako je bilo s hrošči, se je že obrnilo nekaj dni in njegova ihta se je medtem polegla, drugače bi mi najbrž ušesa pogrel.

V naši vasi je bil vsako leto na tihi ponedeljek sejem. To je bilo za otroke največje veselje. Takrat je bila že pomlad in na polju dosti dela. Vse mlado in staro, se je zbralo na sejmu, da bi videlo, kaj bo lepega in novega. Največ jih je bilo brez cvenka in so tam delali samo gnečo. Kmetje, ki so lahko potegnili kakšen rep iz svojih hlevov, so z veseljem in obenem s strahom pričakovali, kakšna bo cena in koliko denarja utegnejo potegniti za vola, kravo ali tele. Otroci denarja nismo poznali in bajtarji ravno tako ne, ker so se zaradi nizkih cen pridelkov in pomanjkanja dela le s težavo dokopali do kakšnega dinarja.

Vseeno smo vsi komaj pričakali tihi ponedeljek, tisti, ki so upali, da bodo na sejmu kaj prodali, in drugi redki, ki so imeli denar, da bodo ta dan kaj cenó kupili. Za tretje, ki so bili zaradi svojega bajtarskega rodu, in teh je bilo v vasi največ, zmeraj suhi kot cerkvene miši, semanji dan ni dosti pomenil. Pri njih je bilo vedno enako, denarja so imeli najmanj, otrok pa največ. V skupino siromakov, kamor je denar nerad prihajal, je spadala tudi naša hiša. Oče je o težavah z denarjem le malokdaj govoril, — vendar ga je pred dnevi, ko je še bolj občutil revščino, to zelo trlo in razjedalo.

Takrat ga nisem tako dobro razumel kakor pozneje. Bil je tih in nejevoljen, in ko ga je mati praplašala, ali bo šel na semenj, je na glas zabundal in jezno zamahnil z roko, kar naj bi pomenilo, da tam nima kaj iskati. Bil sem še majhen paglavec, pa sem v sebi začutil, da ni povedal, kar je v resnici mislil o tem dnevu. Če se je še tako otesal in bolj s kretnjami dokazoval, da ga vaški praznik prav malo zanima, smo vsi vedeli, kako rad bi šel na semenj med sovaščane, kjer bi se pogovarjal o vaških dogodkih, gospodarstvu in politiki.

Tudi v gostilno bi se mu prileglo stopiti in popiti kakšen kozarček, še bolj pa, da bi smel z litrom potrkati po mizi in možato dejati krečmarju: »Daj, prinesi ga novo mero!« Tega si v hudih časih ni mogel privoščiti. Da bi le sedel zraven in bi se mu že z obraza bralo, kako ga trpinči suša v žepu, ni hotel in je raje ostajal doma ter z delom preganjal slabo voljo.

Tudi mati ne bi šla v semenj, če ne bi bilo treba zaradi otrok. Ves mesec otroci skoraj nismo govorili drugega, kakor da bo kmalu tihi ponedeljek in semenj v vasi. Trepetali smo ob misli, kaj bo, če bo slabo vreme. Zaradi dežja semenj ne bi propadel, ali tistega, kar nas je najbolj veselilo, gotovo ne bi bilo. Trgovci s svojo pisano kramo in igrači ne bi prišli in razložili svoje robe po velikih stojnicah. Ali se bo to zgodilo, nismo ugibali le med sabo, istih misli so bili tudi starejši. Mati nam je povedala, da v slabem vremenu ne bo tiste paše za oči, ki je nas otroke najbolj vznemirjala.

Končno smo le dočakali tihi ponedeljek, ki ga je vsako leto prinesla pomlad. V soboto nam je učiteljica povedala, da na semenji dan ne bo pouka. Kdo bi šel v šolo na tako imeniten dan, ki pride samo enkrat na leto! Za šole prost dan sem že vedel, ker sem prejšnjo jesen prvič stopil čez šolski prag.

Zjutraj smo zgodaj vstali. Bosi in na pol goli smo se potegnili iz podstrešne sobe kot mladi mucki in se po nerodnih stopnicah zmuznili skozi klet v kuhinjo. Zunaj je bilo še temno. Nič nismo mogli uganiti, koliko naj bi bilo ura, menili smo pa, da do jutra ni daleč. V črni kuhinji smo se premikali počasi in previdno, da se ne bi po nerodnosti kam zadeli, da bi zaropotalo. Hoteli smo priti potih in na peč, da nas ne bi slišala oče in mati, ki sta spala v kamri.

Stirje smo bili, ki smo se zdavnaj prej dogovorili, da smo dovolj veliki za semenj. Trije smo hodili v šolo, četrti pa naj bi tisto leto prvič obesil šolsko torbo čez ramo. Piš bosih nog je zašumel po mrzlem betonu, kakor da bi zapihala rahla sapica, in vrata so narahlo zaškripala. Preden smo se drug za drugim spravili na peč, ki je stala tik za hišnimi vrati, se je oglasila mati: »Kam tako zgodaj?« Dobro je vedela, kaj nas je zarana spravilo pokonci.

Črtomir Zorec

POMENKI O GORENJSKIH KRAJIH IN LJUDEH NA PODROČJU LJUBLJANSKIH OBČIN

(42. zapis)

V zadnjem zapisu sem se ustavil pri grobu padle partizanke Anice Cviklove na meji med vasjo Soro in Trnovcem v Ločnici. No, zdaj pa jo že moram le ubrati iz doline strmo navkreber, k Mihelčičevemu domu na Govejku, ki ga upravlja Planinsko društvo Obrtnik iz Ljubljane, Celovška 43. Kraju, vzpetini v travnatem bregu pravijo tudi »na Gontah«. Tu stoji tudi stara, sedaj opuščena kmetija, ki je bila prizorišče »Lovrača«, znane povesti domaćiškega pisatelja Jana Plestenjaka.

NA OSOVNIKU

Na Govejku pa se nam ponuja še drugo, bolj splošno krajevno ime — Osovnik (iz Osolnik ali Osojnik). Le-ta združuje pod svojim imenom naselje samotnih kmetij, ki so raztresene po strmih dolomitnih hribovju od Tošča (1021 m) preko Igalskih vrhov do razglednega vrha Osovnik (857 m). Pri imenu Igal mi pride v spomin svoječasno pisanje o prelepi dišeči roži, ki uspeva v teh krajih — o Blagajevem volčinu ali blagajani, ki ji to pravijo tudi igalka — pač po njenem rastišču na pobočju dolomitnega hriba Igal (895 m), ki pa meji že na področje škofjeloške občine.

Na Osovniku stoji že od 13. stoletja dalje starinska cerkva, posvečena sv. Mohorju in Fortunatu. Sedanja stavba je bila predelana in obnovljena leta 1551 (letnica je naslikana v cerkveni notranjstvi). Nas pa, pozne sodobne popotnike po teh lepih krajih, letnica 1551 kar nehoti dirne. Kajti to je tudi leto, ko je dobri stari Primož Trubar dal natisniti prvi slovenski knjigi — Abecednik in Katekizem. Zares presenetljivo naključje!

No, potem je bila gotoka cerkva na Osovniku še enkrat, natanko čez 100 let — leta 1661 — prezidana in nekoliko povečana.

Blizu cerkvice je stalo, po izkopaninah izpričano, predzgodovinsko Rožnikovo gradišče. In spet mi misel uide na Koroško, v Rožno dolino ali Rož, kjer poznajo tudi stari Rožek!

Pred leti sem v Sori ogledoval malo šolarko, ki je spešila v hrib. Povedala je, da prihaja vsak dan z Osovnik v sorško šolo in se popoldne, že v mraku, vrača spet domov — dobro uro in pol strmega hoda v hrib! No, pa si zamislim mestne razvajene otroke, ki jim je že do nekaj korakov oddaljene šole predaleč in bi se najraje tja peljali s šolskim avtobusom, z lokalcem ali vsaj s kolesom. Ko pa imajo, ubožčki, tako daleč do šole...

LEPA CESTA, LEP PLANINSKI DOM

Res, strma cesta iz doline Ločnice je umno izpeljana in kar vzorno vzdrževana. Zgrajena je bila leta 1968.

Žal, vozna makadamska cesta vodi le do Planinskega doma — na Osovnik je treba po slabšem koluvozu. No, za pešca kar dobrem! Za »turiste« z avtomobili pa res ni...

Planinski dom na Govejku prav »na Gontah« je ves čas (v času vojne je zgorel). Je ena od planinskih postojank, skrbno vzdrževanih. Prijazna in nica ni Gorenjka, doma je v nega ob Savinji. (Tam pravijo gredo na Ljubno, Gorenci pa v Ljubno pri Otočah).

Pokrajina okrog Osovnik sebnost s svojimi razglednimi vi in blagimi zelenimi pobočji tako mikavna, da jo smemo med najlepše dele Gorenjske!

TRNOVEC IN KNAPOVJE

Središče ozke doline Ločnice vsekakor Trnovec, ki je kar več kilometrov razprostrto njegovo naselje ob štirih dobrim damski cesti. Trnovčanov ni — komaj nekaj čez 100 jih je mačini kmetujejo, gozdarija, lario — le redki hodijo na Medvode. Vodna žaga in mlin v obratu. V zaselku na Robetu, žavno posestvo, kjer vzgajajo živino. Nekaj starih hiš je še na pa tudi nekaj novih je zraslo v povojnega blagostanja.

Bolj pa sem postal pozoren imenu stare rudarske naselbine Trnovec — njeno ime Knap kaže na knape, kot pravijo po domače rudarjem (pač iz besede »der Knabe«).

V Knapovškem grabnu so ohranjeni rovi in ostanki opuščene rudnika svinca in srebra. Rudnik se prvič omenja leta 1716, ko je zaprosil za »rovnopravo« Maks Anton Kapus Pichelstein, po rodu iz Kamnice. Leta 1803 so v rudniku našli še kar 3000 centov svinčene Kasneje je rudnik prevzela družba gospodarstvenikov, ki pripadala tudi Fidelis Terpiš, znanec iz prejšnjega zapisa. konkurence koroških rudnikov so kopali boljšo svinčeno rudni prišel rudnik v Ločnici pri težave in so morali delo večkrat kiniti. Vendar so topilnice še vzdrževali, kot tudi plavž, ki je bližnji sedanje gostilne Knap prvi svetovni vojni je rudnik toval v letih 1927—1929. Nekaj a ne prav dolgo, pa tudi po vojni, po osvoboditvi.

Ob pripovedi o starem rudniku Knapovžah, sem postal pozoren pri podatku, da so s plavžu kuriti s premogom, ki odkrili pri Zbiljah. Za ta »gokop« pa res še nisem vedel.

Kot marsikje, tako je tudi povzham dodala tudi nekaj domišljija (t.j. fantazija, ki jo smemo zamenjati s kako »dovostjo«). Pravljica hoče »vedeti, da so uže pred 300 leti rudokopi ondi svojo kapelico, jim je bil pa spodplul in s vred porušil strašen nalič, ki prišel za kazni, ker so nekega pastirja živega nad mšče za pete obesili.« Tako piše knjigi iz leta 1883 — pred sto leti.

Se morebitna sled o starodavstvu v teh krajih: Osovnik, severno od Tošča, selek s starodavno cerkvijo Barbare, zaščitnice rudarjev.

öbramba

öbramba

öbramba

öbramba

25 Radovan Timotijević

I. DESANT NA DRVAR ALI SKOK V PRAZNO

Ceprav je bilo vedro in sončno vreme, je bilo v Drvarju mračno. Ob 6.50 so se bombniki porazgubili za planinskimi vrhovi, toda takoj zatem je priletela 13. eskadrilja 151. bombniške eskadre iz Bihaća, spet »štuke« in letala henschel 46. Drvar in bosanski Petrovac sta bila pet minut pod njihovim udarom. Pet minut pred sedmo je priletela še 3. eskadrilja 7. eskadre nočnih lovcev z letališča Pleso. Letala so obstreljevala vse, kar naj bi po mnenju njihovih posadk v Drvarju in Petrovcu ostalo še živo.

Ob sedmih ni bilo nad Drvarjem nobenega letala več. Po 25-minutnem bombardiranju in mitraljiranju je nenadoma postalo vse tiho. Lovska letala s Plesa so se dvignila na višino 2000 metrov, naknadno pa je prispela še 4. skupina 27. eskadre dnevnih lovcev, ki se je zadrževala na višini 3000 metrov. V pričakovanju zavezniškega letalstva, ki pa ga ni bilo blizu, so povsem blokirali Drvar iz zraka.

V zraku je dežurala tudi posebna letalska ekipa, ki je imela šifro »91«. Nemci so jo imenovali »radioponavljač«, kajti njena naloga je bila, da prenaša drugim enotam ukaze komandanta nemškega letalstva polkovnika

Hagena. Njegova poveljstvena radijska postaja v Zagrebu pa se je imenovala »zvezda 2«.

MANDL IŠČE VOTLINO

V zadnji, 3. eskadre nočnih lovcev je bilo tudi eno izvidniško letalo. V njem se je vozil kapetan SS Ruppert Mandl, ki je prispel v Zagreb iz Glavne uprave za varnost tretjega rajha z namenom, da organizira atentat na vrhovnega komandanta NOV in POJ Tita. Mandlu je komandant »odreda divjih lovcev« major Benesch izdal skrivnost, češ da Wehrmacht pripravlja desant na Drvar, in mu povedal, da sta Tito in Vrhovni štab v votlini pri Drvarju.

Letalo se je ves čas bombardiranja in mitraljiranja držalo svoje letalske skupine, torej od 6.55 do zadnje minute pred sedmo uro. Mandl je z daljnogledom na očeh napeto gledal skozi okno, da bi videl, kaj se dogaja na tleh.

»Spustite se nekoliko nižje, kajti od tod ne vidim nič takega, kar bi bilo podobno kaki votlini,« je dejal pilotu.

»Ne smem, gospod hauptsturmführer, kajti utegne nas oplaziti rafal naših lovskih letal,« je odgovoril pilot.

»Potem pa letite vzdolž roba gozda,« mu je Mandl pokazal obronke planine Lunjevače in dolino reke Unec.

Pilot je dvakrat preletel čez ta rajon, toda Mandl kljub temu ni mogel ničesar videti. Motil pa ga je tudi dim, ki se je dvigal nad Drvarjem.

»Kaj pa iščete, gospod hauptsturmführer? Morda bi vam lahko kaj pomagal, saj ta teren že dva meseca izvidujem,« mu je pilot skušal pomagati.

»Iščem neko votlino,« je odgovoril Mandl. »Ali veste, kje je v Drvarju sejmšče ali pokopališče?« ga je še vprašal.

Ura je bila že sedem in Mandl se niti po petih minutah izvidniškega poleta ni mogel orientirati.

»Vem, toda sedaj se morava umakniti s tega območja,« mu je odgovoril pilot in se začel dvigati na večjo višino.

Kapetan SS Ruppert Mandl je prispel v Jugoslavijo že v aprilskih dneh 1941 s posebno nalogo in njegov prvi sedež je bil Niš. Tam je organiziral obveščevalni center za Upravo VI, katere pripadnik je bil. Ko pa je v Jugoslaviji izbruhnila ljudska vstaja, so ga premestili v Skopje. Njegova Uprava se je zanimala za Makedonijo, kjer naj bi Mandl pomagal bolgarskim okupatorskim enotam uničiti organizacije KPJ in narodnoosvobodilnega gibanja.

Svoje naloge v Makedoniji ni uspešno in nato so ga poslali za nekaj časa v Kosovo, kjer naj bi odkrival zveze Partije narodnoosvobodilnega gibanja. Protivoli leta 1941 je odpotoval v Berlin, kljub temu se je z jugoslovanskim narodnoosvobodilnim gibanjem ukvarjal še vse do kapitulacije šistične Nemčije, ko se je nazadnje vrnil v ričanom.

NEMCEM RAZDELJENA TITOVA FOTOGRAFIJA

Padalci in jadralci so bili na letu povsem ločeni od drugih enot. Komandir bojnih skupin so tik pred vzletom letali svoje vojake in vsakemu dali Titovo fotografijo. Ob tej priložnosti so jim tudi pokazali kakšno je njihova naloga v operaciji »skok«, in jim povedali, da je njihov cilj Drvar.

Na letališčih Lučko in Cerklje ob Kopru so obvestili, da bo boj trajal samo eno uro. Komandirji povedali, ko so se vrnili v jadralna letala. Najdlje se je s svojo skupino zamudil podporočnik SS Hans Sieg, ki je komandir skupine »Panther«.

Na široko je pojasnjeval vojakom svojo nalogo: napada na Vrhovni štab. Ko jim je Titove fotografije, jim je na kratko dejal: »Človeku na sliki je ime Tito in mora naša skupina zajeti. Dobro si ogledajte ko. Brž ko bodo jadralna letala pristala, bom z raketo usmeril proti 'Citadeli'. Ne skušajte zaostati, bo dobil droglo v glavo. Komandir zagrožil za vsak primer.

Več krvodajalcev

Skofja Loka – V naši občini se je končala redna krvodajalska akcija, v kateri je sodelovalo 2.979 občanov, ki so darovali kri in 100 aktivistov Rdečega križa v krajevnih organizacijah RK in organizacijah združenega dela kot poverjeniki Rdečega križa pri osnovnih organizacijah sindikata ter mladi člani Rdečega križa. 8,4 odstotna udeležba potrjuje visoko stopnjo zavesti občanov ter moralno odgovornost, saj se nesebično pomagali gotovo neznanim ponesrečencem in bolnikom.

Prostore za odvzem krvi v Žireh, Gorenji vasi in Železnikih so odstopile osnovne šole, v Skofji Loki pa so bili odvzemi prvič v novem centru usmerjenega izobraževanja na Podnu, kjer so prostori ustrežnejši kot na osnovni šoli.

V Žireh je darovalo kri 599 krvodajalcev, kar je 12 več kot lani, v Gorenji vasi 311 ali 28 več kot prejšnje leto, v Železnikih 946 ali 36 več kot prejšnje leto. V Skofji Loki je darovalo kri 66 občanov manj kot lani, prav tako je darovalo kri več kot 500 občanov. Tako velik odziv krvodajalcev je nedvomno tudi odraz pravega razumevanja in odnosa v krajevnih organizacijah do krvodajalstva. V Železnikih je bilo najmanjše število krvodajalcev iz Alpeles, Iskre, Nikla, Tehtnice in osnovne šole. Tudi v Alpini, Kladivarju, Etiketi, Poliksu, Sori, Mizarskem podjetju, ŽV, Marmorju, Termopolu, Tehniku, Gorenjski predilnici, Inštalaci-

cijah, Iskri, Peksu, Avtokovinarju, Gradisu, Alpetourju, LTH in še nekaterih drugih delovnih kolektivih so se delavci množično odzvali na odvzem krvi.

Premalo pa je bilo med krvodajalci mladine. Zato pa je bilo med krvodajalci veliko takšnih, ki so darovali kri večkrat in so dobili značke za petkratno, 10-kratno in 15-kratno darovanje krvi. Teh je v občini kar 443.

19. junija letos je bilo v okviru dneva krvodajalcev podeljenih v Skofji Loki in v Žireh 182 priznanj občanom, ki so darovali kri petkrat, 147 priznanj občanom za desetkratno darovanje krvi in 79 priznanj tistim, ki so se petnajstkrat odzvali na krvodajalski akciji, 25 priznanj za 20 kratno darovanje, 3 priznanja s plaketo za 25 kratno darovanje, 6 knjižnih priznanj s posvetilom je bilo podeljenih občanom, ki so darovali kri 30 krat ali 40 krat, Šubičev grafiko pa je dobila Leopoldina Bizovičar za 60 kratno darovanje krvi. Ob tej priložnosti so krvodajalce pozdravili tudi predstavniki Društva prostovoljnih krvodajalcev iz pobratene občine Sovodnje ob Soči v Italiji. Po kulturnem programu, ki so ga pripravili mladi člani Rdečega križa osnovne šole Cvetko Golar iz Trate in osnovne šole Padlih prvoborcev iz Žirov, po podelitvi priznanj je bilo družabno srečanje krvodajalcev.

M. Žagar

VAŠA PISMA

SORA, NE SELŠČICA

V rubriki Vaša pisma je bil objavljen članek Bojana A. iz Ljubljane »Zakaj imamo tri imena za eno reko?«

Ze skoraj 70 let govorimo oziroma pravimo, kar nas živi pri Turku na Česnjici v Selški dolini, vodi, ki teče skozi vas Sora. Kopali smo se za Soro ali na »centrali«, kjer je sedaj obrat Alpeles. V Selcih, kjer je bila doma naša mati, so prali na Sori, če je bil potok Selnica, izgovarja se Sevnica, premajhen. Ta teče skozi Selca. Naša Sora izvira v vasi Sorica. Zato menimo, da ime ni napačno. Vsak domačin ve, da se govori tako, kot pravijo ljudje tistih krajev pa naj bodo karte pisane tako ali drugače. Zato se razburjamo, če slišimo, da teče skozi dolino Selščica. Tega imena noben domačin ne uporablja. Sicer pa so tudi pisarji zemljevidov lahko zmotljivi. Tudi naše Česnjice ni več na zemljevidih, ker so jo požrli Železniki. Stari zemljevidi jo imajo še, da se tudi nekateri tuji motijo, ko gledajo na karte.

Torej spoštovani Glasovi sodelavci! Prebivalci Selške doline pravimo naši reki Sora. Pritokom, ki tečejo skozi Česnjico, pa Dašnjica in Česnjica.

Turkovi

Kranj – Prejšnji teden sta Neža in Vinko Plavc s Primskovega proslavila 50 let skupnega življenja. Čeprav se z zdravjem posebno žena Neža zadnja leta ne more kaj posebno pohvaliti, pa jima vedrine ne manjka, saj pravita, da če kaj hujšega ne bo, bosta dočkala in proslavila še biserno poroko. Sicer pa sta morala vse življenje kar trdo delati, da sta si lahko kupila majhno hišo in poskrbela za pet otrok. Mož Vinko je kot kovinar delal tudi še v nekdanji Jugočeški, pa v Francijo je tudi šel s trebuhom za kruhom, pa je bilo le bolje doma, kjer je kasneje delal v Termiki v Skofji Loki in bil eden od njenih ustanoviteljev. Žena se je ukvarjala z domom in z otroki. Tako hitro je minilo, pravi 81-letna žena Neža, ki še vedno rada kuha, prebere časopise do zadnje črke in skupaj z možem skrbi za majhen zelenjavni vrt. – Foto: L.M.

Počitnice z grenkim priokusom

Najboljši kranjski pionirji tudi letos letovali na avstrijskem Koroškem – Nezadovoljni z odnosom organizatorja in občine

Z letovanja v Avstriji se je konec julija vrnilo 20 otrok iz kranjskih osnovnih šol, najboljših pionirjev in učencev nemškega jezika, ki so na avstrijskem Koroškem letovali v okviru Zveze prijateljev mladine iz Kranja. Slednja namreč v okviru mednarodne izmenjave vsako leto pošlje na letovanje skupino svojih pionirjev, v kranjskem območju letovištu Novigrad pa gosti avstrijske otroke.

Tudi letos so kranjski otroci v Goesselsdorfu pri Železni Kapli s skupino ljubljanskih in avstrijskih otrok navezovali prijateljske stike, v pogovoru učili jezika sosednje države in na izletih spoznavali avstrijsko Koroško. Obiskali so tudi s Kranjem pobrateno Železno Kaplo, kjer so jih domačini pristrčno sprejeli. Vsak dan so se vrstila športna srečanja med letoviščarji, pohodi po bližnji okolici, poučni orientacijski pohodi, učili so se ročnih del, risali plakate, prisluhnili slovenski in avstrijski pesmi, si ogledali gledališko predstavo, večere pa zaključili z igrami in pesmijo.

Ty veselo sliko pa je nekoliko zatemnilo dejstvo, da kljub pričakovani obisku predstavnikov iz Kra-

nja teh v treh tednih ni bilo niti enkrat na spregled. Otroci so na oni strani meje praznovali tudi slovenski dan vstaje, 22. julij. Ob tej priložnosti so pripravili program in sprejeli gostitelje. Obiskal jih je konzul iz Celovca, župan iz Železne Kaple, predstavniki Komunistične partije, zamen pa so otroci pričakovali koga iz Kranja ali Ljubljane. Kakor pripovedujeta vzgojiteljici Alenka Friškovec in Stanka Lunar, ki ju je tako ravnanje bolelo, je to v očeh gostiteljev vrglo precejšnjo senco na tiste, ki so očitno pozabili, da so poslali dvajseterico otrok na letovanje. Ali pa so mislili, da so svojo dolžnost opravili, ko so jih odpravili iz Kranja.

Piko na i pa je postavilo še zadnje dejanje. Ko so se otroci konec julija vračali, jih je eden od gostiteljev z avstrijske strani spremljal do Kranja. Tu so letoviščarji kajpak pričakovali, da jih bodo poleg staršev pričakali tudi organizatorji, vendar zaman. Grenka izkušnja jih je verjetno naučila, naj v prihodnje opustijo utopične želje, da bi kdo redno zavzeto spremljal njihovo letovanje...

D. Ž.

GOBA JE, NE KAMEN – Ko sta Kranjčana Milan Džakovič in Lado Jenko, sicer navdušena gobarja, v petek obiskala naše uredništvo, smo bili sprva prepričani, da nam želita pokazati precej velik kamen. Pa ni bil, ampak sta nosila skoraj 3 kilograme težko gobo, orjaško prašnico imenovano. Veliko manjše prašnice, kot človeška pest velike, so pogostejše in rade rastejo na travnem svetu, tako velike pa so redkost. Gobarja sta povedala, da se prašnice sicer uživne, vendar je ta, ki sta jo našla, prestara in ni za lonec. Kljub temu sta gobarja vesela, saj so takšne trojeje redke – Foto: J. Košnjek

Praznik v Zasipu

Zasip – Od 2. do 9. avgusta so praznovali krajski krajevne skupnosti Zasip pri Bledu. Pripravili so pisan spored prireditev, ki so se odvijale ves teden. Komisija si je ogledala ureditev kraja in podelila priznanja za najlepše urejeno okolje v krajevni skupnosti. Krajski so se pomerili v balinanju in streljanju. Preizkusili so znanje enot civilne zaštite in gasilskega društva. Šolarji so se pomerili v namiznem tenisu. Sprejeli so goste iz pobratene krajevne skupnosti Podzemelj. Središnji dogodek pa je bila sobotna slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti Zasip. Slavnostni govornik, predsednik skupščine Ivan Povšin, se je v svojem govoru postavil po robu neupravičeni vojni in agresiji, ki prav sedaj pretresa libanonsko prizorišče. Poudaril je, da upor, ki je upravičen, lahko prinese le pozitivne rezultate. Kot primer je navedel minersko akcijo v elektrarni Piškovci, ki je tudi povod za praznovanje krajevnega praznika. Ob krajevnem prazniku so podelili še priznanja aktivistom OF. K slovesnosti tega trenutka je prispeval tudi domači pevski zbor, ki je zapel nekaj pesmi. V nedeljo so se krajski zbrali na Homu, kjer so pripravili piknik, na katerem so podelili priznanja. Tako so krajski veselo zaključili svoj šesti krajevni praznik.

Marijana Eri-Birk

IVAN JAN:

Ob 40-letnici tragedije v Udinem borštu

Račun zaradi neizpolnjenih povelj in zamujenega preboja iz obročja je bil tragičen – Botrovalo je izdajstvo in 50-kratna premoč napadalcev – 13. in 14. september uničujoča dneva.

Napori Kokrškega ali 2. bataljona KO za ustanek so bili v trdem poletnem času uspešne ofenzive vsakodnevnosti. Nemci so mu praznili tudi skladišča s hrano. Ker zaradi izjeme in nemškega nasilja ljudje sami niso mogli dati hrane, so jo partizani morali priti do sila. Poleg tega je bila hrana daleč, je zahtevalo dolge, naporne pohode, kajti bataljon je bil odtrgani visoko v gore. Vsaka hranjalna akcija je bila zlasti v tem času znanost, saj so bili partizani, kajti po količini hrane je bilo mogoče iti le v bližnje kraje. Tam pa so bile sovražnikove postojanke. Domačini po hribovskih in partizanskih dostopnejših naseljih niso mogli, poleg tega pa bi jim bili z nasilnimi deli velika krivica. In kar je bilo ključno: pri njih bi si nakopali zamero in bi jih pravljali njihovo že tako omajano zavezo.

tudi že 6 borcev iz Kranjčevega ali 1. bataljona Savinjskega odreda 2. grupe odredov. Ti so se bili med napadi v Karavankah izgubili in čez nekaj dni poiskali zvezo z borci tega bataljona.

Eden izmed njih, Franc Aškerc, študent iz Ljubljane, je bil v nogo tudi ranjen. S Konjščice so ga potem prinesli pod Javorniško sedlo, kjer je tedaj taboril bataljon. Nekoliko pozneje je prišlo v Kokrški bataljon še 11 tako »razhajkanih« borcev Kranjčevega bataljona.

Komandant Kokrškega bataljona je bil še vedno Franc Šiška – Črto, novi politkomisar pa s posebnimi student Leon Skapin – Lado. Dotedanji bataljonski politkomisar, to je bil Anton Stefe – Kostja, je bil premeščen v odredni štab, na Skapinovo mesto pa je bil za politkomisarja 1. čete imenovan mladi Stanko Mlakar – Cveto. Ta je preživel dogodka v okrogelski jami.

V bataljonu je bilo tedaj tudi nekaj deklet, med njimi še ne šestnajstletna, a izjemno hrabra Ančka Kokalj – Nataša z Visokega in

Minka Košir – Peračeva iz Podlublja. Kljub hudim okoliščinam pa je bila tedaj v bataljonu prisotna visoka morala, kajti za tiste čase smo bili dobro oboroženi, kot je zapisal Izidor Kuljad-Jožek, eden izmed borcev te enote.

Bataljon je tedaj nujno moral priti do večje količine hrane, kajti borci so bili zaradi dolge ofenzive že zelo oslabei. Sklenili so, da se morajo najprej oskrbeti z moko, ki jo je bilo treba nositi, medtem ko so do mesa laže prišli, saj so včasih prignali kako govedo celo v taborišče. Moko so nameravali dobiti v Smukovem mlinu ob Tržiški Bistrici v Retnjah, drugi večer pa naj bi napadli orožniško postajo v Dupljah. Zato sta se v akcijo odpravljali obe četi: prva in tretja, druge pa tako že ni bilo več. Skupno z odrednim štabom, ki se je tedaj spet zadrževal pri štabu 2. bataljona KO, je bilo sklenjeno, da komandant bataljona to pot ne bo šel v dolino in da bo akcijo vodil eden izmed četnih komandirjev. Tako so za izvedbo naloge zadolžili nedavno imenovanega komandirja 1. čete Janeza Perka*. Ta ni bil le hraber borec, temveč je kot domačin odlično poznal tamkajšnji teren; politično pa je za bojni pohod odgovarjal bataljonski politkomisar Leon Skapin-Lado. Z bataljonom je odšel tudi odredni intendant Stane Teran-Nared, kajti v štabu so vedeli, da se Janez Perko rad hitro odloča za nove in drzne podvige.

Izza Storžiča se je bataljon, ki se mu je pridružilo tudi šest tovarišev in tovarišica iz 2. grupe odredov, odpravil 12. septembra 1942 popoldne. V pobočju Storžiča je na primer-

nem kraju pustil odvečno opremo, da bi bil pri hoji bolj gibčen. V štabu so bili namreč napravljeni načrti, da se bo bataljon po opravljeni akciji še to noč umaknil pod Kriško goro, nad cesto Križe-Golnik, kjer naj bi spričo morebitnega zasledovanja imel varnejše zavetje in večje manevrske možnosti. Tega Udin boršt ni dajal. Izpod Kriške gore naj bi manjši del borcev z moko krenili dalje proti taborišču, drugi borci pa naj bi 13. september 1942 z Janezom Perkom na načelu prebili v pobočjih Kriške gore. Zvečer bi se lotili orožniške postaje v Dupljah. Načrt je bil torej zelo preprost, le ravnati se je bilo treba po njem.

Borci so na rob gozdov prišli prezgodaj, zato se malo počakali, da se je zmračilo, potem pa so v temi brez zaprek prišli do mlina. Nihče jim ni branil vstopiti in naložiti moke, ki jo je bilo toliko, da so se z njo težko otovorjeni vračali iz struge Tržiške Bistrice. Večji del moke so po štabnem načrtu uskladiščili že na nekem dvojnem kozolcu, kjer naj bi čakala za jesen in zimo; od tod bi jo pozneje po potrebah odnašali v hribe. V nahrbtnikih so zadržali le manjši del.

* S pomočjo belogardističnih organizatorjev so 2. četo Kokrškega bataljona – Krvavško, razbili med 13. in 18. avgustom 1942.

* Dotedanji komandir 1. čete 2. bataljona KO Ivan Vamberger-Fajfar je bil tedaj predviden za novo dolžnost, Franc Bukovec-Pepe, komandir 3. čete tega bataljona, pa je v začetku septembra odšel z bojno skupino na teren. Tako je v bataljonu ostal le četni komandir Janez Perko (podatek: Ivan Vamberger, Stražišče – Kranj).

(se nadaljuje)

Naši športniki

Bojan Bešter: Uspeh bi bila uvrstitev v finale

Konec meseca bo mladinsko evropsko prvenstvo v plavanju v Innsbrucku, kjer bo nastopil tudi mlad plavalec kranjskega Triglava Bojan Bešter. Star je petnajst let, letos je končal osnovno šolo in se vpisal v gimnazijo.

»Plavati sem začel v drugem razredu osnovne šole, najprej v plavalni šoli. Brat je treniral že prej, ker pa sem tudi jaz dosegel dobre rezultate sem se za ta šport odločil še jaz. Pred leti sem treniral tudi tek na smučeh, včasih nastopim še na tekmovanjih v atletiki.«

Bojan pravi, da v šoli zaradi plavanja nima težav, kajti večina učiteljev razume športnike in njihovo težko delo na treningih.

»Imam zelo malo prostega časa. Letos skoraj ne bom imel počitnic, saj pridemo s tekmovanja šele zadnje dni avgusta. Po zimi in takrat, ko ni tekem, treniramo enajstkrat tedensko. Ko so tekme, so treningi nekoliko krajši, pa tudi manj jih je. Po-

zimi, ko ni tekem, temveč samo naporni treningi skoraj vsak izmed nas pomisli, da ne bo več plaval in tekmoval. Ko pa so poleti tekme in potujemo po svetu, pa skoraj pozabimo na težke zimske treninge.«

Mladinsko evropsko prvenstvo bo prav gotovo ena izmed pomembnih preizkušenj, ki letos še čaka Bojana.

»Za prvenstvo sem dobro pripravljen in velik uspeh zame bi bila uvrstitev v finale, seveda pa je pomemben tudi rezultat, kajti uvrstitev je pomembna tudi od tekmecev, za katerih pripravljenost ne vem.«

Bojan je mlad plavalec in težko ga je vprašati, koliko časa še misli tekmovali.

»Drugo leto bo še sigurno treniral in tekmoval, kako pa bo naprej pa je težko povedati. Prav gotovo bo odločitev odvisna od rezultatov, ki jih bom letos in drugo leto dosegel.«

V. Primožič

Državno prvenstvo v plavanju

Brata Petrič pobrala skoraj vse

KRANJ — Letošnje dvaintrideseto državno prvenstvo v plavanju, ki je bilo tri dni v kranjskem letnem bazenu, je pokazalo, da imamo v Jugoslaviji le nekaj res vrhunskih tekmovalcev. Med stotimi plavalci iz štirindvajsetih jugoslovanskih plavalnih kolektivov sta kot že ponavadi izstopala brata Petrič. Vojak Borut in njegov brat Darjan sta pobrala vse zlate kolajne v tistih disciplinah, ki sta jih odplavala. Zanimivo pri tem je, da brata nista plavala v nobeni disciplini skupaj. Kolajne sta si razdelila pač tako kot sta si sama želela.

Vse tri dni prvenstva so razen parih izjem vsi pokazali bore malo, saj so bili doseženi povprečni rezultati. Kot že rečeno, so izstopali brata Petrič in tisti mladi plavalci in plavalke, ki bodo konec meseca nastopili na evropskem mladinskem prvenstvu v Innsbrucku. Za ostale se pozna, da se plavalna sezona počasi končuje in to državno prvenstvo je bilo za njih samo obveza, da so plavalci za svoj klub. Pri vsem tem ne moremo mimo gledalcev, ki so tri dni napolnili tribune. In to ne samo na večernih finalnih bojih. Tudi dopoldanska predtekmovanja so bila dobro obiskana. Plavalni delavci iz Kranja pa so še enkrat dokazali, da znajo organizirati take plavalne prireditve, saj je bilo prvenstvo organizirano brez vsakega spodrsaljaka.

Rezultati — moški — 400 m kravl — 1. D. Petrič (Triglav) 4:04,35, 2. Bučar (Ljubljana) 4:12,75, 3. Marencič (Triglav) 4:15,96; **100 m prsno** — 1. Mejač (Ljubljana) 1:11,83, 2. Mitrovič 1:11,95, 3. Stamenkovič (oba Crvena zvezda) 1:11,99; **100 m hrbtno** — 1. E. Ševo (Mladost)

Uspešen nastop v reprezentanci

Kranj — Jugoslovanska mladinska plavalna reprezentanca je na 12. balkaniadi v Istanbulu potrdila sloves ene najuspešnejših držav na Balkanu in v Srednji Evropi. Ekipno je bila Jugoslavija druga za Romunijo in pred Grčijo ter Bolgarijo. Mladinci so zmagali, mladinke pa so bile tretje. Jugoslovani so skupno osvojili 31 kolajn, od tega 10 zlatih, 13 srebrnih in 8 bronastih.

V jugoslovanski reprezentanci so bili tudi tokrat plavalci kranjskega Triglava in članica plavalnega kluba Radovljica, kar bo brez dvoma tudi vzpodbuda razvoju plavanja tudi zunaj kranjske občine.

Štirje Kranjčani so nastopili v reprezentanci na balkanskem prvenstvu. Najuspešnejši je bil Andrej Marencič, ki je z novim balkanskim rekordom zmagal na 400 metrov kravl, bil v zmagovalni štafeti 4 x 100 in 4 x 200 metrov, osvojil srebrno kolajno na 200 metrov kravl in bron na 100 metrov kravl. Bojan Bešter je bil srebrni na 200 metrov mešano in bronasti na 400 metrov mešano, Simon Solar srebrni na 400 mešano, Mateja Kosirnik pa je bila četrta na 400 metrov mešano, dosegla pa je tudi kopico drugih dobrih izidov.

Vsi štirje kranjski plavalci so tudi kandidati za nastop na mladinskem evropskem plavalnem prvenstvu.

M. Praprotnik

102,09, 2. N. Miloš (Crvena zvezda) 1:02,19, 3. Ambrož (Fužinar) 1:02,24; **400 m mešano** — 1. B. Petrič (VP Kranj) 4:46,30, 2. Drnač (Ljubljana) 4:49,30, 3. Kadoč (Triglav) 4:54,46; **4 x 200 m kravl** — 1. Mladost 8:09,34, 2. Triglav 8:09,77 (rekord SFRJ za st. mladince), 3. Ljubljana 8:32,16; **200 m kravl** — 1. D. Petrič (Triglav) 1:57,16, 2. Šitič (Jadran) 2:00,45, 3. Bučar (Ljubljana) 2:00,63; **200 m hrbtno** — 1. N. Miloš (Crvena zvezda) 2:13,31, 2. Ambrož (Fužinar) 2:13,50, 3. Glavurdič (POŠK) 2:19,20; **100 m delfin** — 1. B. Petrič (VP Kranj) 58,84, 2. Rezmanj (Subotica) 1:00,78, 3. Vrdovljak (Jadran) 1:01,07; **200 m mešano** — 1. B. Petrič (VP Kranj) 2:16,28, 2. Drnač (Ljubljana) 2:17,57, 3. Kadoč (Triglav) 2:18,47; **4 x 100 m kravl** — 1. Partizan 3:46,68, 2. Mladost 3:48,63, 3. Triglav 3:49,82 (rekord SFRJ za st. mladince); **1500 m kravl** — 1. D. Petrič (Triglav) 16:14,71, 2. Bučar (Ljubljana) 17:44,31, 3. Giacomeli (Triglav) 17:45,05; **100 m kravl** — 1. B. Petrič (VP Kranj) 54,25, 2. Dopsaj 55,18, 3. Cabafi (oba Crvena zvezda) 55,84; **200 m prsno** — 1. Jocič (Triglav) 2:35,35, 2. Mitrovič (Crvena zvezda) 2:37,26, 3. Pavliha (VP Kranj) 2:39,13; **200 m delfin** — 1. D. Petrič (Triglav) 2:07,84, 2. E. Ševo (Mladost) 2:10,25, 3. Drnač (Ljubljana) 2:13,17; **4 x 100 m mešano** — 1. Mladost 4:11,35, 2. Partizan 4:13,82, 3. Crvena zvezda 4:16,28; **ženske — 400 m kravl** 1. Pentič (Jadran) 4:45,38, 2. Praprotnik (Triglav) 4:47,90, 3. Kusovac (Crvena zvezda) 4:51,01; **100 m prsno** — 1. Sovinc (Fužinar) 1:18,77, 2. Kosirnik (Triglav) 1:19,97, 3. Grubišič (Jadran) 1:21,43; **100 m hrbtno** — 1. Šeparović (Partizan) 1:09,01, 2. Česnik (Fužinar) 1:11,07, 3. Peranović (Mornar) 1:11,97; **400 m mešano** — 1. Kosirnik 5:19,26, 2. Praprotnik (oba Triglav) 5:27,18, 3. Ozretič (POŠK) 5:28,15; **200 m kravl** — 1. O. Avbelj (Ljubljana) 2:13,58, 2. Pentič (Jadran) 2:14,25, 3. Peranović (Mornar) 2:16,12; **200 m hrbtno** — 1. Šeparović (Partizan) 2:31,74, 2. Česnik (Fužinar) 2:34,53, 3. Pajič (POŠK) 2:38,59; **100 m delfin** — 1. Pentič 1:09,14, 2. Zavorovič (oba Jadran) 1:09,22, 3. Kos (Fužinar) 1:09,22; **200 m mešano** — 1. Kosirnik (Triglav) 2:26,72 (absolutni rekord SRS in rekord SFRJ za ml. mladinke), 2. Šeparović (Partizan) 2:33,44, 3. Grubišič (Jadran) 2:34,57; **4 x 100 m kravl** — 1. Ljubljana 4:18,11 (absolutni rekord SRS), 2. Jadran 4:22,36, 3. Triglav 4:26,68; **800 m kravl** — 1. Peranović (Mornar) 9:44,78, 2. Praprotnik (Triglav) 9:51,72, 3. Damjanović (Crvena zvezda) 10:20,51; **100 m kravl** — 1. Pentič (Jadran) 1:01,31, 2. Šeparović (Partizan) 1:02,60, 3. O. Avbelj (Ljubljana) 1:02,63; **200 m prsno** — 1. Grubišič (Jadran) 2:47,50, 2. Kosirnik (Triglav) 2:48,95, 3. Sovinc (Fužinar) 2:53,31; **200 m delfin** — 1. Kos (Fužinar) 2:27,08, 2. Zavorovič (Jadran) 2:29,92, 3. Praprotnik (Triglav) 2:30,19; **4 x 100 m mešano** — 1. Jadran 4:48,77, 2. Partizan 4:52,44, 3. Triglav 4:58,14.

D. Humer

Septembra prvenstvo SRS na plastiki

Kranj — Po poletnem odmoru na slovenskih skalnicah po tih s plastiko, se bodo v začetku septembra začela letošnja prvenstva na prvenstva v skokih. 5. septembra bo na Predmeji prvenstvo SRS za mlajše pionirje, na Gornji Savi pa bo v soboto, 12. septembra prvenstvo za stare pionirje. Cicibani bodo imeli letošnja glavna srečanja na plastiki v Braslovčah in v Ljubljani. 18. septembra bodo tekmovali mlajši cicibani v Braslovčah, kasneje pa v Mostecu stare cicibani.

Jeseni bo še nekaj ostalih mednarodnih in meddržavnih tekmovanj. Logatec bo imel svoje tradicionalno tekmovanje v primestnih občinskih prvenstvih 12. septembra. V Sebenjah bo tekmovanje za cicibane in mlajše pionirje in sicer 25. septembra. Letošnja zaključna prireditev Sloveniji in plastičnih skalnicah pa bo 17. oktobra.

J. Javornik

Smučarski skoki

Mladi uspešni v ČSSR

Lomnice — V tem smučarsko poletnem skalalnem središču ČSSR so pred dnevi teden dni niral najboljši jugoslovanski mladinci pod vodstvom kranjskega profesionalnega trenerja Sasa Cimžarja in ob pomoči klubskih nerjev. Ob koncu treninga so se ležili mednarodnega tekmovanja. Med mlajšimi mladinci je bil najboljši sin znanega češkega skakalca Jiri Raške. Kranjčan Martin Janc pa je bil najboljši med mladimi skakalci in je zasedel odlično mesto. Ostale uvrstitve gorenskih skakalcev: 8. Justin, 15. Kešnar (Triglav), 20. Kopač, 24. Mur (Ziri). Pri starejših mladincih je tudi najboljši skakalec iz ČSSR. Zmagal je Polak iz Libereca, jugoslovanskimi pa je bil napredni Melin (Triglav), ki je zasedel 6. mesto. Ostale uvrstitve: 6. Eržen (Triglav), 8. Eržen (Ziri), 12. (Triglav), 15. Kavčič (Ziri), 28. Cesen, 28. Slatner (oba Triglav). Skupaj je nastopilo več kot 100 skakalcev.

J. Javornik

Nogomet

Danes Triglav : Arsenal

KRANJ — V okviru priprav na novo nogometno sezono v slovenski ligi bo kranjski Triglav danes na stadionu Stanka Mlakarja gostil Arsenal iz Tivta. Nogometaši iz Tivta so namreč na pripravah na Bledu.

Prijateljsko srečanje bo danes ob 16.30.

-h

Prijemljejo... — Zjutraj in zvečer ribe rade prijemljejo, a vsaka tudi ni dorasla trnku. Kdor je ribič pravega kova, kajpak z ribo, ki ne dosega idealnih mer, ne more biti zadovoljen. Za dobro večerjo bi že bila, toda kako bi se potem prijateljem ob žlahtni kapljici pohvalil, kako velika se mu je prijela. — Foto: D. Ž.

Vaški praznik v Sebenjah

Svatovski sprevod in žabarska veselica

Po ustnem izročilu so stari žabarski običaji izpred več kot tristo let — V Sebenjah jih pomnijo od leta 1906 — Letos so jih z žabarsko ohceto, veselico, na večer pa z žabjim kompotom po dveh letih znova obudili

Sebenje — V močvari okrog Sebenj so leta in leta dobro uspevale žabe. V okoliških mlakah so legla jajc. Sebenjske fante so sosedni Žiganjci radi zmerjali z »žabarji«, pa ne le zavoljo žab v vaških mlakah. Tudi zaradi njihovega starega žabarskega običaja, ki ga negujejo že od leta 1906. V Kovačevi gostilni so se tedaj zbirali Gregorčevi, Čebrovi, Dacarjevi in drugi fantje, ki so uvedli »forein«, žabarska društva. Napravili so si pločevinaste žabice, pokarice in kdor je v oštariji ni imel s seboj, je plačal en krajcar »štrafengek«. Od tega se je sčasoma nabralo dovolj denarja za veselico.

Letošnja nedeljska veselica je stare žabarske običaje znova obudila. Pripravili so pravo pravcato žabarsko svatbo, katere glavna junakinja je bila kajpak vaška maskota, žaba. Na lesenih »trajah« so jo prinesli žabarski zanesenjaki, ki jih je, vse že v častitljivi starosti, bolj stežka nosil korak. Med njimi je bil tudi 90-letni Obstarjev oča, ki se pomni stare običaje. Žabarji, ki jih je spremljal vreščav žabarski zarod, prav tako v zelenih predpasnikih kot stari, so v povorki ponesli žabo k šrangji. Pred njimi je stopal s »fano« eden krepkejših žabarjev.

Žaba, ki je lep čas počivala pod Sovčevim podom, legla jajca in pridelala cel kup žabje volne, naj bi po svatbi poromala v varstvo ženinu in nevesti. Kajpak ne zastoj, zanjo morata odšteti varščino. V nedeljo so jima poleg odkupnine naložili tudi nekaj težkih vprašanj, da bi videli, ali sta o skrivnosti žabje reje dodobra poučena. Pri šrangji je neugnano vrtela jeziček Kraljeva Dorca, ki je mladi par poučila, kako se je treba »rihtati«, da bo ob letu dobra prireja žabjih jajc.

»Pa povejta, ženin in nevesta, je hujša bolezen ali ljubezen...«

»Ej, oboje je hudo!«

»Pa je le ljubezen hujša, ki kar dva v posteljo spravi. No, kdo pa največ sreče na svetu užije?«

»...?«

»Krava vendar, ki največ štiripersnih deteljic poje. Kaj pa imata skupnega žaba in mlad par?«

»Oba se bojata štokrlje.«

Čeprav sta se mladoporočenca kar dobro odrezala, žabarji niso hoteli prepustiti vaškega živinčeta pod ceno. Za kile gre, so dejali tisti, ki so jo priredili. Ali pa dajta za vsako leto, kar traja ta stari običaj, po

jurja. 352 let je star, to znese 352 jurjev. Ko so slednjič le »zglihali« za spodobno ceno, je Kraljeva Dorca ukazala solo za ženina in nevesto. Domačina Kenda in Tona sta uredila polko, Dorca pa je zavriskala tako, kot niti ženin ni skup spravil.

Preden so se povsili, so zapeli še Gorenjci, zaigral je Gorenjesavski kvintet, nato pa je stekla beseda o bogati žabarski tradiciji. Škoda, ker ni več pokojnega Čebričkovega Joža, ta je znal obujati spomine!

Prava veselica se je razvnela šele pod noč. Pilo se je in jedlo, da so se mize šibile, vneti kegljači so kegljali za kolo, za slovo pa so imeli brzkonice tudi žabji kompot. Pravijo, da so včasih postregli z vinom, v katerem je plavala živa žaba. Ej, se ga je morala nasekati, če to res drži. Vsekakor pa se je krepko prijel fantov in mož, saj so se proti jutru opotekali proti domu. Kako močan žabji kompot so stregli, je dokazovalo tudi žabje koncertiranje, ki je trajalo vse do jutra.

Organizator žabje veselice je bil sebenjski smučarski klub, ki si na ta način pribori kak dinar za svojo dejavnost. Poleg materialnih nagibov pa jih vodi tudi težnja po ohranitvi običajev, ki jih najstarejši očanci še vedno pomnijo kot del svoje fantovske mladosti.

D. Z. Zlebir

Staroste sebenjskega žabarstva so k svatbenemu sprevodu prinesli žabo, pod Sovčevim podom že več kot dve leti legla jajca.

Žabo sta do naslednje vaške ohceti sprejela v varščino ženin in nevesta. Odplačilo bo zneslo 352 jurjev, za vsako leto te stare šege po jurja.

Sebi krademo, ne drugemu

Ob drastičnih primerih drznega gospodarskega kriminala se vselej porodi misel, kako ga preprečiti, kako odkriti in kaznovati, da se ne bi znova dogajal in nekontrolirano širil. Organi za notranje zadeve nastopijo potem, ko je škoda že storjena in je tudi zaslužena kazen ne more zadosti ublažiti. Samoupravne delavske kontrole v organizacijah združenega dela naj bi imele nalogo preprečevati kriminalna ravnanja, opozarjati nanje in jih omejevali še preden lahko povzročijo nepopravljivo gospodarsko škodo. Toda, kako neki deluje ta organ družbenega nadzora, da se kljub vsemu dogajajo predrzne goljufije, da se nevestno ravna z družbenim premoženjem, da odgovorne in vplivne osebe zlorablajo svoj položaj, da tajijo davke, uničujejo poslovne listine, da na črno prekupčujejo z devizami, da spretno izigravajo predpise in še in še.

Roko na srce, ni vsa krivda za storjeno družbeno škodo na ramah samoupravnih delavskih kontrol, kadar se zgodi kriminalno dejanje v gospodarstvu, saj neredko niti nimajo moči, da bi ga zajeli. V nekaterih delovnih organizacijah je ta nadzorni organ imenovan zgolj zato, da zadostne formalnim predpisom, njegovi člani pa povsem neusposobljeni, neobveščeni in nemočni, da bi ukrepali. Svojih pooblastil se niti ne zavedajo. V mnogih primerih pa delujejo familijarno, morda celo lažno solidarno. Kadar kriminalno dejanje zagreši vplivna, politično močna oseba (celo na vodilnem ali vodstvenem položaju), je za člane samoupravne delavske kontrole najtežje. Kako rešiti dvom, ali stisniti rep med noge in zadržati na eno oko ter s tem tvegati precejšnjo škodo (moralno in materialno) ali ukrepati in tvegati, da jim vplivna oseba na vodilnem položaju ob prvi priliki to odločitev dvakrat preplača. Tako se v nemoči pri tovarniški birokraciji in tehnokraciji razblinjajo določila in samoupravne pravice, ki jih praksa namesto da bi jih potrdila, zavrača.

Samoupravne delavske kontrole bi morale imeti tesnejši stik z družbenopolitičnimi dejavniki, po drugi strani pa bi morale biti članstvo sestavljeno iz resnično neomahljivih in neoporečnih delavcev. Tako bi zagotavljali takšno ravnanje, ki jim v samoupravljanju v združenem delu gre. Ne gre končno le za preprečitev materialne škode, za preprečevanje družbi škodljivega kriminalnega ravnanja, temveč tudi za dejansko samoupravljanje delavca in naraščanja njegove moči.

Omejena kazniva dejanja

Na Gorenjskem v prvem polletju storjenih 1229 kaznivih dejanj. Naraščanje kaznivih dejanj v primerjavi z lanskim letom uspeli zajeziti, a manjša uspešnost raziskovanj — V primerjavi z lani kazniva dejanja povzročila več škode

V kranjski in radovljanski občini je kriminaliteta v primerjavi s stanjem minulega leta upadla, v preostalih gorenjskih občinah pa je znati dokajšen porast. V Skofji okoli celotno 40 odstotkov, kar pa pripisati v večji meri zaostanku večanja o kazenskih ovadbah, kot da je številka zaskrbljujoča, kolj statistično, ne pa tudi dejanj.

Od 1229 kaznivih dejanj jih je 535, torej prek 40 odstotkov, ostalo neraziskanih. Najslabšo raziskanost, ad polovico kaznivih dejanj, beležimo v Kranju, najboljše pa so se odrezali na Jesenicah, kjer jim je nedokončanih ostala le četrtina kaznivih dejanj. S kaznivimi dejanji povzročena škoda je v velikem postopu. V primerjavi z lanskim polletjem se je za več kot še enkrat povečala. Lanska škoda je znašala 194.539,00 dinarjev, letošnja pa je segla že 21 milijonov. Porast škode je krepko večji v družbenem sektorju, kar pomeni, da je gospodarski kriminal še vedno na pohodu.

Sto let Kamniškega gasilstva

Kamnik — Kamniška gasilska organizacija letos praznuje častitljiv bilje, stoletnico protipožarne delovnosti. V nedeljo, 15. avgusta, se praznik dostojno praznovati. Priredili veliko gasilsko paradno, ki so jo ustavila gasilska društva kamniške čine, dolgoletni gasilci s področkom. Za zaključek so se veselili na tradicionalni gasilski selici.

Družbena samozaščita (25)

Družbena samozaščita je sestavni del sistemskega samoupravljanja delovnih ljudi in občanov, ki jim omogoča varovati odvisnost in nedotakljivost države, ustavne editve, bratstva, enotnosti ter enakosti jugoslovanskih narodov in narodno-samoupravne pravice človeka in občana v ruženem delu in na drugih področjih ter enake pravice in svoboščine človeka in občana, družbeno lastnino in premoženje ter gotavljanje osebnih in premoženjske varnosti delovnih ljudi in občanov in nadaljnji družbeni razvoj.

Idejne in teoretične zasnove družbene samozaščite najdemo že v marksistični teoriji o ruženem ljudstvu, njeno praktično občo pa jo izkušnje delavskega razreda, kadar je treba varovati in zaščititi boj in akcije delavskih množic za spremembo njihovega položaja v družbenopolitičnih in gospodarskih odnosih. Ne nazadnje so za opredelitev družbene samozaščite pomembna tudi spoznanja našega narodnoosvobodilnega boja, socialne revolucije in graditve.

Njena sedanja opredelitev, da je to sistem proces podružbljanja oziroma socializiranja človeka in varnosti v sistemu socialističnega

S področja gospodarske kriminalitete so na Gorenjskem v polletju obravnavali 153 kaznivih dejanj, 31 več kot v istem lanskem obdobju. Naraščajo zlasti kazniva dejanja zoper upravljanje družbenih sredstev in naravna bogastva, med temi pa v večjem odstotku nevestno ravnanje z zaupanim družbenim premoženjem, zloraba položaja ali pravic odgovorne osebe, poseben primer goljufije, ponarejanje ali uničevanje poslovnih listin, zatajitev davščin, krepkega odstopa pa je deležna tudi nedovoljena trgovina. Poleg odkrivanja in raziskovanja kaznivih dejanj v gospodarstvu je oddelek za gospodarsko kriminaliteto pri Upravi za notranje zadeve Gorenjske spremljal tudi dogajanja v zaostrenih gospodarskih razmerah. Slednje so spodbudile tudi marsikatero kriminalno dejanje. Tako so nekatere organizacije združenega dela izigravale predpise in od sprejetega deviznega zakona pod okriljem samoupravnih sporazumov kupovale in prodajale devize. Nekatere delovne organizacije so si v tujini ustvarjale črne sklade ali neevidentirana denarna sredstva doma, da bi si z njimi prek zasebnikov kupovali rezervne dele.

Zaradi pomanjkanja nekaterih predmetov široke potrošnje na domačem tržišču (na primer kave in nekaterih tehničnih pripomočkov) se je skokovito dvignilo število deviznih in carinskih prekrškov. Slednjih so v prvih šestih mesecih tega leta našli več kot lani vse leto. Kljub nenehni budnosti glede preprečevanja tihotapstva brez sistemske rešitve ni videti jasnejših obzorij. Pa to ne velja le za tihotapstvo, temveč za omejitev kriminalitete sploh.

D. Žlebir

Mlade moči pomagajo

Kranj — V poletnih mesecih, ko turizem in tranzitni promet močno obremenita delo miličnikov, je dobrodošla pomoč mladih, šolanih kadrov. Letos so postaje milice s splošnim delovnim področjem sprejele na delo večje število »novopečenih miličnikov«. Nedvomno pomlajen kader pomeni lažje in učinkovitejše delo postaj milice, po drugi strani pa je zanje to tudi dodatna obremenitev. Mladi miličniki resda prihajajo iz šol z mnogo teoretičnega znanja, a malo praktičnih izkušenj. Učenje v praksi in pridobivanje znanja pa je povezano s kopico dela tistih delavcev milice, ki so zadovoljni za vzgojo mladih miličnikov.

Kamenje na planinca

V soboto, 14. avgusta, je skupino planincev, ki so se namenili proti vrhu Jalovca, presenetilo padajoče kamenje. Ko so prišli v Jalovčev ozek kuluar, se je na sedmerico planincev usulo kamenje. Razen 42-letnega Alojza Valente, doma iz Zagreba, so se mu vsi uspeli izogniti. Valento je zadelo v obe nogi, zato se sam ni bil sposoben vrniti v dolino. Na pomoč so mu prišli gorski reševalci iz Kranjske gore in Rateč, helikopter RSNZ pa ga je odpeljal v dolino. Ranjeni planinec okleva v jeseniški bolnišnici.

Neznanec vlomil v hišo

Bled — Neznani storilec je v nedeljo, 15. avgusta, ko lastnika ves dan ni bilo doma, vlomil v stanovanjsko hišo na Bledu. Vlomilec je prišel v hišo skozi odprto okno spalnice v prvem nadstropju. K oknu je prislonil letev, ki jo je našel v bližnjem sadovnjaku. Pri nečednem opravilu je bil docela nemoten, saj hiša stoji na samem. V spalnici je storilec iz nočnih omari odnesel zlatnino v vrednosti 50.000 dinarjev, v nezaklenjeni ročni blagajni pa je našel precejšnjo vsoto denarja v devizah. Odnesel je 2200 nemških mark, 900 francoskih frankov in 800 šilingov.

D. Ž.

Škofja Loka — Novo križišče pri Petrolu, ki je zgrajeno v obliki enonivojske detelje in je na najbolj prometnem delu Škofje Loke, saj cesta poteka v eni smeri proti Kranju in Ljubljani, v drugi smeri pa proti poljanski in selški dolini, so prejšnji teden prekrili z asfaltom. Križišče za promet še ni odprto. Foto: V. Primožič

Mladi miličniki imajo dvojno mentorstvo, pravi inšpektor

Milan Pagon, namestnik komandirja milice in eden od mentorjev. »Za delo z njimi sta namreč zadolžena namestnik komandirja in vodja varnostnega okoliša, ki ga vodi po terenu. Slednji imajo veliko dela, vendar jim pomoč mladih prav pride. Tako imamo v prometu in v opazovalni službi vselej dovolj ljudi, kar je konec koncev pomemben prispevek k preventivi. Čeprav mladi prihajajo naravnost iz šole, imajo veliko znanja. Že prve mesece jim je videti, da jim je kadetska šola, ki je strogo kadrovska naravnana, veliko dala. Preostalo pa je naša naloga.

Peter Robnik, miličnik pripravnik

»Sprva opazujemo izkušene miličnike pri delu, da povežemo šolsko teorijo z dejansko miličniško prakso. Nato poskušamo sami. Delamo vse od urejanja prometa do opazovalne službe, spoznavamo odnose na postaji, organizacijo postaje milice, v praksi preverjamo, kar smo se o raznih predpisih naučili v šoli. Tam dobiš znanje, tu pa ga moraš v vsakdanjih problemih uporabiti. Najraje delam v prometu, zanimivo je tudi delo ponoči. S kaznivimi dejanji še nisem v toliki meri seznanjen.«

Izidor Vigec, miličnik pripravnik

»V šoli ne dobiš dovolj podlage za praktično delo, zato je prvi korak na delovnem mestu težak. V začetku je sploh vse težko. Najlažja se mi zdi opazovalna služba, ki jo opravljam s starejšim miličnikom.

Od njih dobim tudi največ izkušenj. Doslej sem se z delom seznanjal na počitniški praksi v Radovljici in Mariboru, a to ni isto kot pripravniško delo. Tam se bolj boriš za oceno kot za znanje. V milici mi zelo ugaja, moti me le to, da za dan naprej ne vem, kako bom naslednjega dne delal.«

D. Žlebir

Sklepne ugotovitve

samoupravljanja, temelji na spoznanjih, da je varnost in zaščita Jugoslavije družbenopolitično vprašanje, ki zadeva vse delovne ljudi in občane, vse narode in narodnosti, vse republike in pokrajine v SFRJ.

Taka opredelitev družbene samozaščite je rezultat prizadevanj Zveze komunistov Jugoslavije za sistemsko organiziranje in popolnejši sistemom varnosti in samozaščite v vseh družbenih sredinah ter za krepitev odgovornosti pri varovanju temeljnih družbenih vrednot pred vsemi oblikami sovražnega in škodljivega delovanja.

Kot posebno obliko dela delovnih ljudi in občanov na področju samozaščite opredeljuje Zakon o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah narodno zaščito. V narodno zaščito, ki ima korenine v narodnoosvobodilnem boju, se združujejo delovni ljudje zato, da bi s svojo aktivnostjo preprečili negativne pojave in sovražno aktivnost. To je rezultat spoznanja, da v sistemu socialističnega samoupravljanja večina nalog na področju varnosti in zaščite lahko opravijo ljudje sami, če so organizirani in združeni v svojih samoupravnih in političnih asociacijah.

Cilj družbene samozaščite je varovati pri-

dobitve in vrednote socialistične graditve tako, da prepreči sovražnost in drugo družbi škodljivo dejavnost. V ospredju je torej preventivno delovanje. Za uresničitev tega cilja bo potrebno doseči visoko stopnjo varnostne kulture delovnih ljudi. Zato morajo iti prizadevanja družbenih subjektov v smeri varnostnega osveščanja in vzgoje vseh občanov, zlasti pa mladine. Ta vzgoja mora biti sestavni del izobraževalnih in vzgojnih programov vseh vzgojnoizobraževalnih organizacij in tudi drugih dejavnikov v krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela in drugod. Za varnostno kulturo delovnih ljudi je zelo pomembno tudi pravčasno in točno obveščanje. Informativno propagandna dejavnost je pomemben element v mozaiku oblikovanja varnostne zavesti delovnih ljudi.

Družbenopolitični in samoupravni subjekti v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih skupnostih morajo glede na svojo vlogo in naloge v konceptu družbene samozaščite svojo aktivnost usmeriti v neposredno praktično uresničevanje določil ustave in zakonov na vseh področjih. Zlasti pa je njihova naloga doseči

čimprejšnjo formalno pravno opredelitev družbene samozaščite v vseh statutih in drugih samoupravnih splošnih aktih temeljnih organizacij, krajevnih skupnosti in občin, kadrovske in organizacijske formirane enote narodne zaščite, ustanoviti komiteje za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito in druge naloge, ki jih določajo samoupravni splošni akti. Socialistična zveza pa mora dejansko prevzeti odgovorno vlogo koordinatorja in usmerjevalca vseh dejavnikov in aktivnosti na tem pomembnem področju sistema socialističnega samoupravljanja.

Prehoda pot v oblikovanju družbene samozaščite v naši samoupravni socialistični družbi v marsičem potrjuje, da je pretežni del vseh njenih sestavnih delov vključen v njeno dejavnost. Zato lahko že sedaj v večji meri izpolnjuje zaupne naloge, se prilagaja demokratičnim razmeram in gibanjem v družbi in kaže nove kvalitete, ki izhajajo iz splošnih družbenih odnosov. To je tudi poročilo, da bomo ustvarili tak samozaščitni mehanizem, ki bo omogočal mirno in ustvarjalno delo delovnih ljudi in nadaljnjo graditev samoupravnih družbenih odnosov.

(Konec)

Jože Kavčič

AVTOKOVINAR
ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 51

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. VODJE KONSTRUKCIJE
2. VEČ KLJUČAVNICARJEV
3. VEČ STRUGARJEV

Pogoji:

pod 1.

- da je kandidat dipl. strojni inženir s 3 letno prakso na enakih ali podobnih delih in nalogah,
- da ima sposobnost organiziranja in vodenja dela ter usklajevanja delovnega procesa,
- da ima pozitiven odnos do samoupravljanja in družbenopolitične ureditve ter ustrezne moralno etične vrline,
- zaželen je strokovni izpit

pod 2.

- končana poklicna šola kovinske stroke z znanjem varjenja, varjenja s CO₂ in varjenja nerjavečih materialov,
- možnost prijave imajo tudi ključavničarji, ki imajo željo, da opravijo izpit za varilce

pod 3.

- končana poklicna šola kovinske stroke z ustrezno dvoletno prakso

Pripominjamo, da s stanovanji ne razpolagamo, v perspektivi pa pomagamo reševati stanovanjski problem.

Pismene prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov DO Avtokovinar, Škofja Loka, Kidričeva 51.

Iskra
Industrija merilno-regulacijske in stikalne tehnike,
n. sol. o., Kranj
TOZD Tovarna merilnih instrumentov, n. sol. o. Otoče

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke razpisuje na osnovi določil statuta temeljne organizacije prosta dela in naloge

**VODJE ODDELKA GOSPODARSKE PRIPRAVE
PROIZVODNJE**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoko izobrazbo ekonomske, tehnične ali organizacijske smeri,
- 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 3 leta na odgovornejših delih in nalogah,
- znanje enega svetovnega jezika

Kandidati morajo biti družbeno-politično aktivni in imeti aktiven odnos do samoupravljanja, sposobnost vodenja, organiziranja in usklajevanja delovnega procesa.

Izpolnjevanje teh pogojev se bo ocenjevalo v skladu z družbenim dogovorom o nalogah pri oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v SRS.

Vse informacije o delu daje individualni poslovodni organ tovarne.

Pismene ponudbe s priloženimi dokazili naj kandidati pošljejo do 31. 8. 1982 v zaprti ovojnici na naslov: Iskra Kibernetika Kranj, tovarna merilnih instrumentov Otoče, Otoče 5 a, 64244 Podnart, z oznako »na razpis«.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri do 15. 9. 1982.

alpina
ALPINA ŽIRI
TOZD prodaja objavlja javno licitacijo

za prodajo osebnega avtomobila

ZASTAVA 101 MEDITERAN 1300, KARAMBOLIRAN,
leto izdelave 1980,
izklicna cena 30.000,00 din

Javna licitacija bo v petek, 20. 8. 1982 ob 12. uri v Alpini, Stara vas 23, Žiri.

Ogled vozila je možen uro pred pričetkom licitacije.

Interesenti morajo pred začetkom licitacije položiti 10 odstotno kavcijo — varščino od izklicne cene vozila.

Prometni davek plača kupec

**SAMOPOSTREŽNA
RESTAVRACIJA
Kranj, Stritarjeva 5**

razpisuje na podlagi 100. člena statuta podjetja prosto delovno področje

TEHNIČNEGA VODJE

Pogoji:

- visokokvalificiran kuhar,
- 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih delih v svoji stroki
- ali KV kuhar in 5 let prakse na vodilnih delih v svoji stroki

Razpis velja do 1. 9. 1982

OBVESTILO

Društvo za raziskavo jam Kranj obvešča vse svoje članke, da bo praznovanje 25. letnice 20. 8. 1982 na Goški planini. Zbor 20. 8. ob 17. uri pri restavraciji Park.

EMBALAŽNO GRAFIČNO PODJETJE
Škofja Loka, Kidričeva 82

Delavski svet objavlja razpis za opravljanje del in nalog

**INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA —
DIREKTORJA DO**

Za individualnega poslovodnega organa DO je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih pogojev, določenih v zakonu, izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da ima visoko izobrazbo ekonomske ali grafične smeri in 5 let delovnih izkušenj v stroki,
- da je družbenopolitično aktiven in moralno neoporečen ter ustvarjalen odnos do samoupravljanja,
- da ima sposobnost organiziranja in vodenja poslovanja in usklajevanja delovnega procesa

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let.
Rok za prijave je 15 dni od dneva objave razpisa.

Prijave z ustreznimi dokazili naj kandidati pošljejo na govorilnico z oznako »za razpisno komisijo«.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

**VZGOJNOVARSTVENA ORGANIZACIJA
ŠKOFJA LOKA**

Komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge

1. VZGOJITELJICE ZA DOLOČEN ČAS
od 1. 9. 1982 do 30. 6. 1983 v VVE Trata
2. DVEH VZGOJITELJIC ZA DOLOČEN ČAS
od 1. 10. 1982 do 31. 4. 1983 za vodenje priprave na delo za okoliš OŠ Peter Kavčič in Cvetko Golar
3. VARUHINJE ZA DOLOČEN ČAS
od 1. 9. 1982 do 30. 6. 1983 v VVE Trata

Pogoji:

pod 1. in 2.

- vzgojiteljska šola,
- opravljen strokovni izpit

pod 3.

- šola za varuhinje

Dela in naloge se razpisujejo za določen čas s polnim delovnim časom. Poskusna doba 1 mesec. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovni izobrazbi v 15 dneh po objavi razpisa na naslov Vzgojno-varstvena organizacija Škofja Loka, Podlubnik 1 D, Škofja Loka.

Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po izbiri.

POLETNA RAZPRODAJA
ženske, moške
in otroške konfekcije,
obutve,
usnjene galanterije
od 15. 8. do 15. 9.
do 40% ZNIŽANJE CEN
v VELEBLAGOVNICI
nama
ŠKOFJA LOKA
in BLAGOVNICI
CERKNO

- srajce
- otroška konfekcija
- ženske bluze
- ženske, moške, otroške pletenine

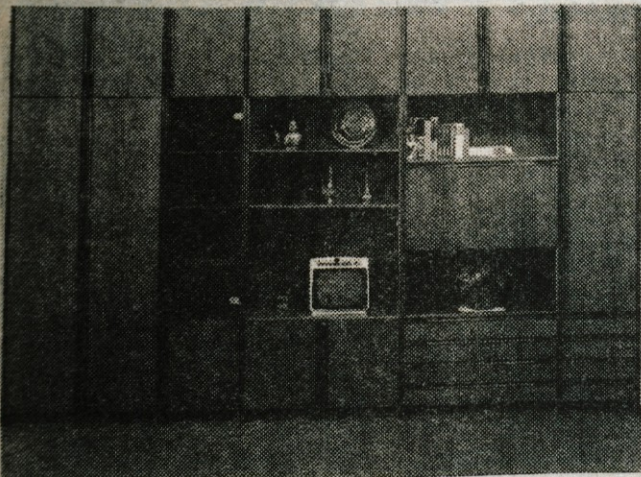

lesnina

Salon pohištva na Primskovem v Kranju

RAZPRODAJA POHIŠTVO

**znižano
od 20 – 70 %**

- REGALE ZA DNEVNE SOBE
- SEDEŽNE GARNITURE
- OTROŠKE SOBE
- SAMSKE SOBE
- KUHINJSKE ELEMENTE
- JEDILNICE
- KOPALNIŠKO POHIŠTVO
- POSAMEZNI FOTELJI
- RAZNO KOSOVNO POHIŠTVO

Pohištvo je znižano zaradi opustitve programov, manjših lepotnih in transportnih poškodb. Pri nakupu lahko prihranite tudi več kot milijon starih dinarjev.

V Lesnini poleg blaga v razprodaji dobite tudi najnovejše programe jugoslovanskih proizvajalcev pohištva.

Prodajalci vam bodo prijazno in strokovno svetovali. Prevoz pohištva je do 30 km brezplačen.

Obiščite Lesnino, zadovoljni boste pri izbiri in plačilu.

Razprodaja bo od 13. 8. do 31. 8. 1982.

Odprto od 7. do 19. ure
— sobota do 13. ure.

Telefon 24-554.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očka, brata, strica, starega očeta in tasta

FRANCA PAVLINA

učitelja v pokoju iz Mošenj

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh hudih trenutkih stali ob strani, ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili ustno ali pismeno sožalje. Iskreno se zahvaljujemo tudi zdravnikom in bolniškemu osebju, vsem govornikom, pevcem, stanovskim kolegom, pionirjem, vsem predstavnikom družbenopolitičnih organizacij, dobrim sosedom in vsem, ki so ga cenili ter spoštovali. Prav tako se zahvaljujemo duhovnikom za pogrebni obred.

VSI NJEGOVI

Mošnje, Radovljica, Zg. Besnica, Ljubljana

ZAHVALA

Vsem, ki ste se osebno ali v mislih poslovili od naše stare mame in tačče

TEREZIJE KREK

se najlepše zahvaljujemo. Iskrena hvala dr. Križnarjevi za zdravljenje na domu, vsem zdravnikom in strežnemu osebju oddelka 600 Instituta Golnik za skrb in nego ter duhovščini za obiske in pogrebni obred. Enako lepo se zahvaljujemo za darovano cvetje sodelavcem in znancem njenega pokojnega sina Janka.

VNUKA JANEZ IN SIMON TER SNAHA MIRA

Škofja Loka, 9. avgusta 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre, tete, babice in prababice

FRANČIŠKE DEBELJAK

Tonetove mame

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in znancem za nesebično pomoč, osebju ZD Železniki za zdravljenje, OO ZB Martinj vrh za podarjen venec in poslovilne besede, župnikom in pevcem za pogrebni obred in vsem, ki ste ji podarili cvetje, nam izrazili sožalje in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

VSEM SE ENKRAT ISKRENA HVALA!

ŽALUJOČI VSI NJENI!

Martinj vrh, 29. julija 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene in ljubljene mame

ŠTEFANIJE GOVEKAR

iz Voklega

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni Kernovi mami za nesebično pomoč. Zahvaljujemo se tudi Kožuhovi Rezki, zvonarjem, gospodu župniku za opravljen obred in pevcem.

VSEM SE ENKRAT ISKRENA HVALA!

Žalujoči: mož Cene, hčerki Zlata in Censka z družinami.

Voklo, julija 1982

ZAHVALA

Vsem, ki ste prišli od blizu in daleč, da ste spremili na zadnji poti našo drago mamo

MARJANO GLOBOČNIK

p. d. Pirčevo

se iskreno zahvaljujemo. Prav tako vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala pevcem, župniku iz Vogelj, kaplanu iz Šenčurja in gospodu Liparju iz Ljubljane.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ SE ENKRAT PRISRČNA HVALA!

ŽALUJOČI: sin Janez, hčerke Milka, Slavka in Mari z družinami ter drugo sorodstvo
Voglje, 10. avgusta 1982

**KŽK - TOZD
KOMERCIALNI
SERVIS,**

Kranj - skladišče Hra-
stje, tel.: 26-371

GRADITELJI!

Nudimo gradbeni material po konkurenčnih cenah ter celotni program stavbnega pohištva

INLES - OKNA
KOMBIVAK

Prodajam MOTOR TOMOS 14 TLS. Janko Demšar, Valterski rovt 1, Škofja Loka 8051

Prodajam diferencial glavo, menjalnik, volan ter polosi za TAM 5000 ter menjalnik in hladilnik za KATRCO R-4. Informacije po tel. 064-25-250 od 17. ure dalje 8052

Ugodno prodajam WARTBURG standard, letnik 1972, registriran do maja. Telefon 064-22-816, Bertoncleva 55, Kranj 8053

Prodajam R-4, letnik 1969, registriran do 19. 8. 1983. Telefon 25-687 8054

Poceni prodajam ZASTAVO 750, letnik 1974. Ivan Brezničar, Mavčiče 18 8055

Prodajam avto 125, letnik 1976. Informacije po tel. 74-142 od 19. ure dalje 8056

Prodajam osebni avto VW 1300 v dobrem stanju. Slavko Markelj, Tavčarjeva 9, Jesenice, tel. 83-092 8057

Prodajam ZASTAVO 750 lux, 1976. Telefon 22-889 po 15. uri. Uroš Tičar, Mlakarjeva 15, Kranj 8076

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1974, registrirano za celo leto. Informacije po tel. 24-425 8070

Prodajam ŠKODO, starejši letnik, registrirano, generalno popravljeno. Telefon 74-247 popoldan 8071

STANOVANJA

Opremljeno in ogrevano GARSONJE-RO oddam najboljšemu ponudniku na Golniku. Ponudbe pod Golnik 8058
Samski moški, domačin, nujno išče opremljeno SOBO za pol leta na območju Radovljice ali Bleda. Plačam po dogovoru. Ponudbe pod: Soliden 8059

POSESTI

Prodajam GARAŽO na Planini. Telefon 27-751 od 12. do 14. ure 8060

ZAPOSLOTITVE

Iščem HONORARNO DELO, najraje na domu. Naslov v oglasnem oddelku 8061

Sprejemam vsako delo na dom. Telefon 064-62-807 8062

OBVESTILA

Opravljam vsa AVTOMEHANIČNA DELA na vozilih IMV - kombi, RENAULT in PEUGEOT. Bojan Cankar, Trboje 77, Kranj 8030
GRADITELJI! KOMPLETNE NAČRTE za vse vrste gradenj naročite po telefonu 061-322-502 ali 061-321-809 ali na naslov v oglasnem oddelku 8063

OSTALO

Samski moški s svojim stanovanjem na Bledu išče pošteno žensko za občasno pomoč pri hišnih opravilih. Delo in plačilo po dogovoru. Ponudbe pod: Bled 8064
Preključujem vse žaljive besede, ki sem jih 7/4-1982 izrekel zasebni tožilki Franci Hosner in se ji opravičujem ter zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Andrej Spacapan, Na Kresu 19, Železniki 8065

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil v 75. letu starosti naš dobri mož, oče, stari oče, praded in brat

JANEZ KERŽIČ

čevljar v pokoju

Pogreb bo v sredo, 18. avgusta 1982, ob 17. uri na kranjskem pokopališču.

Za njim žalujejo: žena Marjanca, otroci Zlata, Ivo, Milena, Simon, Rado, Silva in Drago z družinami

Kranj, 16. avgusta 1982

Slovenec sem!

Kamniška Bistrica – »V domačem gnezdu lastovke se zberejo za praznike...« poje pesem. V soboto je bil pravi pravcati praznik, ko so se pod obronki Kamniških Alp, v izjemno lepem kotičku slovenske domovine, pri izviru Kamniške Bistrice, zbrale lastovke z vseh vetrov. Slovenci izseljenci in zdomci so se zaustavili pri izviru svoje mladosti in tisti, ki so se rodili že v tujini, so se vrnili, da bi spoznali svoje slovensko poreklo. Na tokratnem izseljenskem srečanju so se našli, da bi se zblížali s Slovenci v domovini, spoprijateljili in da bi se njihove narodnostne vezi še bolj učvrstile.

Podružnica Slovenske izseljenske matice Domžale–Kamnik je srečanje obogatila s kulturnim programom, v katerem je prevladala slovenska pesem. Oktet bratov Pirnat, ki letos slavi 25-letnico, je izseljence in zdomce pozdravil z Aljaževno pesmijo »Triglav moj dom«, nato pa zapel še nekaj ganljivih pesmi, ob katerih so se orosila očesa. Program so sklenili z veselo slovensko harmoniko in slovenskim narodnim plesom, ki ga večina izseljencev še ni pozabila. V tujini se slovenstvo rado izgubi, toda vesele trenutke še vedno poživi pesem, ki jo pomnijo od

smo tu doma. Čeprav so se z leti okrepile vezi, ki nas družijo z domovino (štiri leta namreč v kraju deluje slovenski klub, ki enkrat mesečno druži 250 tu živeti družin), nam manjka duševne hrane. V Avstraliji se je rodila tudi najina, zdaj 21-letna hči zaradi katere se bova sčasoma vrnili. Z 18. letom je dobila jugoslovansko državljanstvo, učila sva jo slovensko, zdaj pa bi

Slavka Michaelis

Martin in Jožica Halozar

zibelke. Mnogi niso dopustili, da jih zagreje valovi tujega okolja, temveč kljub letom izseljenstva še vedno vztrajajo: »Slovenec sem.«

Tako tudi Jožica in Martin Halozar, doma iz Brežic, in zdaj že 23 let izseljena v zahodno Avstralijo:

»V svet naju je gnalo za zaslužkom. Preden sva se podala v oddaljeno Avstralijo, sva nekaj časa živela in delala v Avstriji in Nemčiji, v Avstraliji sva nato obstala. Tu sva spoznala, da je treba trdo delati za dobro življenje. Tudi delo se ni ponujalo samo od sebe. Zlasti ženskam je težko priti do kruha. Dve desetletji na tujem dasta človeku pečat, vendar tujina ne bo mogla nikoli postati dom. V Avstraliji delamo, jemo in spimo, v duhu pa

rada, da bi se izšolala v domovini. V Avstraliji se namreč ne moremo docela vživeti, po 23 letih sva še vedno le tujca, ki ju domačini gledajo z vzvišenim nezaupanjem. Vrnili se bomo bržkone letošnjega oktobra.«

Slavka Michaelis se je rodila že v Franciji. Le za nekaj let so se s starši vrnili v domovino, kjer je pred leti črpala svoje občutje slovenstva. O svojih dveh domovinah je takole pripovedovala:

»1926. leta je starše zvalila tujina. Doma so bili črni časi, ko ni bilo moč dobiti dela, pa se je oče zaposlil kot rudar blizu Metza. Še danes živim z možem blizu nemške luksemburške meje. Čeprav sem sprejela francosko kulturo in način življenja, saj sem se tu poročila in se ustalila, se še čutim Slovenko. Doma smo se vedno pogovarjali slovensko, odkar pa živim s Francozom, me na domovino veže slo-

Viktor Ajdonik

venska tiskana beseda. Naročena sem na Rodno grudo, v knjižnici pa imam tudi obilo slovenskih knjig, med njimi Knjigo o Titu in Zaklade Slovenije. Pogosto se vračam v domovino, žal bolj kot turist, saj tu nimam nikogar svojega. V Metzu imamo slovensko društvo, ki skrbi za povezavo z domovino. Od tam me vedno vabijo na veselice, k trgatvi ali kulturnim prireditvam.«

Da je Slovenec, je dejal tudi Viktor Ajdonik, katerega oče in mati sta Slovenca, sam pa je rojen v Franciji in mu privre na dan le redka slovenska beseda. Čeprav mukoma oblikuje slovenske stavke (svoje otroke namreč vzgaja v Francoze), pa mu lahko teče slovenska pesem. Tokrat je prvikrat v domovini staršev in obljublja, da bo odslej prišel vsako leto.

To so si ob slovesu v solzah obljubili še mnogi Slovenci, ki jih je srečanje ob izviru Kamniške Bistrice znova trdneje navezalo na rodno grudo.

D. Z. Žlebir

Program je vodila Nadja Strajnar, ki je za poslušalce pripravila izbor starih slovenskih podoknic, zbadljivk in nagajivk. »S to kapljico žlahtno te fante nardim. Zdj dost si par moč, boš pev in vasov, dekleta štemov«, je bila pesem s katero so nekdanji vaški fantje sprejeli do tedaj zelence medse. Šele tedaj je lahko vasa val in zapel s fanti. Kaj je pel? Pridite prihodnje leto na predvečer semanjega dne na Hotavlje in prisluhnite.

GLASOVA ANKETA

Mar Gorenjci res nismo vraževerni?

Petek je bil, trinajstega v mesecu. Dan, kot so rekli včasih, ko se ti ne izplača nič začeti. Kar narediš, se ti uniči, kupčija, ki jo skleneš, propade, pot, na katero se odpraviš, se ne konča dobro. Če ti pot prečka še črn maček, bolje da se obrneš in odideš domov. Horoskop ti mogoče prav za ta dan napoveduje kaj dobrega. Se boš ravnal po horoskopu, boš opazil črnega mačka, ali pa boš ne glede na vse to delal kot druge dni, kupoval, potoval?

sti, kot zato da bi živela po svetih. Črne mačke se sicer ustrašim, malo pa le pomislim, da od nje ne utegne biti kaj dobrega.«

Tone Markuta iz Kranja: »Če bi se odločil za neko delo, kupčijo ali potovanje, bi bilo vseeno ali je to petek, pa čeprav je trinajstega v mesecu. Kajti, če ni petka tudi konca tedna ni, če pa ni trinajstega v mesecu, tudi ni konca meseca. Dan je srečen, če začneš zgodaj in z veseljem delati. Verjamem le v to, kar naredim, ne hodim ne na tombolo in ne igram iger na srečo. Tudi horoskopa ne berem. Sem pa na primer že dolgoletni naročnik Glasa, pa pri žrebu naročnikov tudi še nisem imel sreče.«

Kristina Mali iz Strazišča: »Čeprav je danes petek in še trinajstega povrh, nisem pomislila, da se mi zato utegne kaj hudega zgoditi. Horoskop sicer berem, toda bolj iz navade in radovedno-

Milan Čadež iz Kranja: »Nes mi gre vse po načrtih in nisem pomislil, da bi se mi utegnilo kaj zgoditi. Horoskop nikoli ne berem in včasih se mi kaj napovedanega tudi res pripetja. Drugače pa nisem vraževeren, se ne spominjam dne, ko bi zaradi nesrečnega datuma kot petek, trinajsti, prinesel nesrečo.«

V. Primožič

Nonet Mladih zadružnikov vodi Franc Potočnik

Večer pod vaško lipo

Stari ljudski običaji, povezani z najrazličnejšimi opravili in prostim časom, zaradi drugačnega življenja, ki ga vsiljuje zaposlenost mladih ljudi izven kmetij, vse bolj tonejo v pozabo. Le redko se tu in tam na vasi še oglasi fantovska pesem, vendar tudi fantje le še poredko poznajo besedilo in znajo zapeti pravo slovensko podoknico. Veliko bolj domače so jim Avsenikove in Slakove ter drugih narodnozabavnih ansamblor melodijske, ki jih dnevno slišijo na valovih ljubljanskega radia in lokalnih postaj.

Zato je hvale vredna pobuda in pripravljenost hotavelskega turističnega društva, ki je že pred leti sklenilo na predvečer semanjega dne pod vaško lipo na Hotavljah, ki ga pripravljajo vsako leto avgusta, pripraviti tudi večer slovenskih podoknic. Da je bila zamisel prava, pričajo številni obiskovalci, ki so z veseljem prisluhnili stari zapeti pesmi, ki so jo ubrano predstavili nonet Blegoš pod vodstvom Janeza Čadeža, nonet Mladi zadružniki pod vodstvom Franca Potočnika in Gorenjevaški oktet, ki ga vodi Tine Bogataj. Nič manj niso razveselile tudi povedane stare pesmi, podok-

nice in zbadljivke, ki jih je pripovedovala dramska igralka Nadja Strajnar, voditeljica programa. Prireditve se je sklenila z ljudsko

veselico in rajanjem. Za ples je ansambel Rupar, ki je vabil na staro in mlado vse tja do jutranj ur.

Mlado in staro se je vrtelo vse tja do zgodnjih jutranjih ur

Obnavljanje grobišča – Dela pri obnovi spomenika in grobišča v Strahinju dobro napredujejo, tako da bo do proslave ob 40-letnici borbe v Udinborštu 12. septembra letos že vse nared. Poprej močvirno zemljišče je zdaj zravnano, urejeno odvodnjavanje in prostor v sredini okoli 12 tisoč kvadratnih metrov prostranega zemljišča ob spomeniku pripravljen za posaditev lipo – simbola slovenstva. Sedanji spomenik bo dobil tudi novo ploščo z imeni tu pokopanih borcev. Urejevanja okolice spomenika se je minulo soboto poleg krajanov udeležilo še 80 vojakov kranjske garnizije in prav toliko Kranjčanov, predvsem mladine, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, izvršnega sveta, brigadirjev veteranov, gradbenega odbora in drugih, med njimi tudi delegacija Tržičanov. – Foto: L. M.